

וטהר לבנו

חידושים וחיזוקים

עקב

כל הברכות ברוחניות ובגשמיות
לש"ב הצדיק הישר והטוב
הרב מיכאל בן הרב יהושע נודל שליט"א
שתרם 2 כרכים מתוך 6 של ספרי "וטהר לבנו"
בראשית - מועדים
זכה לזיכוי הרבים
והלואי ונזכה בקרוב לתרומת הכרכים הנותרים
שמות - ויקרא - במדבר - דברים

< העלון מחולק חינם - בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

קט"ו אלוף תש"פ לא מעטף להפכה כי בספי מיהויר יאזר לי נזמח לזיזי זמזמ ס וזזז
אלימנו המורה איצטלר המחיר טאטלר להעביר מניה נל הבזקי ה
יי ועיני

אשמח שתתרום עלון - ותקדיש זאת להצלחתך וכו' 0527120333
רק בין 320 ל-400 ₪ לעלון

עזור והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"
שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל כתב:
שמצטרף לברכה כי הספר "מעורר מאוד"
ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:
"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 6 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים
לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 150 ₪ לסט, אנה פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שזהדפסת הספר מתעכב זה משמים, ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים,
אבל תפילתי שכבר שאוכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

בס"ד יש כבר 1830 עמודים חסר עוד 170 עמודים

בשביל שיחיה בכל כד 400 עמודים

כך מועדים נתרם - יש כבר בו 380 עמודים ועם יהיה בו גם הגדה של פסח 580

וטהר לבנו - עקב

והיה עקב תשמעו - ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך

מקבלים שכר כל שבוע, ולכן ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך וגו'. אבל הברכה הגדולה ביותר היא, שכאשר מקפידים על כל מה שאנשים מזלזלים מחמת קלותם כביכול, זה גורם אש ותבערה של קדושה באדם.

זכפי שסיפרתי על על הצדיק **רבי שמשון פינקוס זצ"ל** רבה של קהילת אופקים, שסיפר שבבחרותו ניקו את החדר בפנימייה, והוא התעקש לנקות ולבדוק חמץ גם בבוידם - עליית הגג, וצחקו עליו חבריו, זה מיותר אתה סתם מחמיר, זה מקום שאין מכניסים בו חמץ, סיכוי קל שבקלים, אבל הוא התעקש ושעות על גבי שעות עד השעות הקטנות של ליל בדיקת חמץ טרח ובדק גם את הבוידם.

והוא מספר שבאותו ליל הסדר, הוא ראה כביכול אורות, שבחיים שלו הוא לא חווה, איזו התלהבות, איזה רגש, איזו חמימות, בחיים הוא לא הכיר את עצמו עד כדי כך, וכך זה חזר אליו מידי שנה בליל הסדר, אותה אש קודש, והכל מכוח דביקות במצווה שאנשים מזלזלים בה.

ללמדנו למסור נפש בשלימות, גם על תוספות וגם על ההידורים, וגם שכל מצווה נעשה אותה שיהיה לכתחילה שבלכתחילה, מושלם ממש, עם לב ונפש ובהתלהבות ובכוונה אמיתית, זה לא קל אבל זה שווה, כי נרויח גם ברכה גשמיית וגם אהבה עזה לבורא עולם, אש תבערה כמו הבטחתו "ואהבך".

והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה

במצוות שהיא יותר משאר אנשים - מצוות שאנשים דשים בעקבם, תהיה מתוך חשק ושמחה ורצון טוב.

ולכן כתוב משפטים, כי עם משפטים אדם מתחבר יותר בהבנתו, מה שאין כן חוקים, ולכן רצון בורא עולם שנדקדק במצוות יותר מכולם אבל רק מתוך חשק ואהבה ובשמחה ובהתלהבות. **וכמוכן** את כל המצוות נקיים בחשק ובשמחה, גם את החוקים ולא רק את המשפטים, וייתכן שכוונת התורה שנקיים את הכל בשמחה כדרך שמקיימים משפטים.

ואולי יש להוסיף שאכן אם אדם מקיים את המשפטים בחשק יותר מאחרים, במטרה להתקרב לבורא עולם, זה יביא אותו לקיים גם את החוקים בהתלהבות, כי הוא רואה את אור השם מתוך התלהבותו כשמשיקע יותר מאחרים, זה יביא אותו להשלים את כל מצוות השם בשמחה ובהתלהבות.

ללמדנו, שחובה עלינו להקפיד על מצוות השם בהתלהבות ומתוך שמחה ולא מתוך לחץ ומצוקה חלילה "נערוון", כי זה ישיג את ההיפך חלילה, ואפילו אם עליו זה כבר לא ישפיע לרעה, על ילדיו זה ישפיע חלילה לרעה ולשנאה של המצוות, כי הם ראו כמה סבל אביהם על קיום המצוות וכמה לחץ זה הביא לבית וכמה מצוקה נפשית זה גרם לאביהם. ולכן אדרבה, נרקוד בשמחה שזכינו לראות באור השם, בשמחה שבנו בוער האש יותר מאחרים, יוגבה לבו בדרכי השם, וישמח שזכה שהוא חושק במצוות אפילו הקלות, וירגיש בחוש את הפסוק שאמר דוד המלך "ואני קרבת אלוקים לי טוב", וככה כל יוצאי חלציו יראו כי טוב ללכת בדרכי השם וילכו בדרכי ה' אמן.

והיה עקב תשמעו את המשפטים האלה - ואהבך וברכך

ה' אלינו!!! וזה עיקר עולם הבא, ואכן במילה אחת טמון הכל, כמו שדוד המלך אמר "ואני קרבת אלוקים לי טוב". **וכאשר** בורא עולם אוהב אותנו, ממילא יש לנו ברכה וגם גשמיית בשפע, והברכה לא תבוא מתוך שכר ותשלום, אלא מתוך מאור פנים של אהבת השם לנו, כשם שאבא נותן לילדיו מתנות מתוך אהבה בלי שום קשר לשכר.

רחמנות!!! ואולי לכן כתוב "אשר ה' אלוקיך נותן לך", שבין במידת הרחמים ובין במידת הדין יש לך מצווה לעשות זאת.

מקשים המפרשים, הרי שכר מצווה בהאי עלמא ליכא, ואם אין שכר בעולם הזה, מהי אם כן הבטחת הבורא יתברך בברכות הקשורות לפרי בטנך פרי אדמתך דגנך ותירשך ויצהרך??? **ונראה** לתרץ על פי רש"י, שכתב "אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעו", שאכן על עיקר המצוות אין שכר בעולם הזה, אבל על המצוות הקלות שאנשים גם שומרי תורה ומצוות לא מקיימים אותם, על זה כן יקבלו שכר בעולם הזה.

וזה מזכירני ההלכה, **באבן העזר פ' א'** שאישה נשואה מעשי ידיה שייך לבעלה, אבל מה שעשתה יותר מהמקובל, כאשר התאמצה יותר מאחרות, זה בעיקרון שייך לה, ורק אם בעלה נותן לה מעה כסף כל שבוע אזי גם המותר ממעשי ידיה מה שהתאמצה יותר מהמקובל יקבל בעלה.

וכן גם כאן, מה שמתאמצים יותר משאר שומרי תורה ומצוות שייך כביכול לך, וזה גם בהקפדה לקיים כל מצווה בחשק ולא כדרך אנשים מלומדה מחמת ההרגל, אזי

שאלו המפרשים, למה כאן מוזכר דווקא משפטים ולא חוקים?? **וייתכן** על פי האמור לעיל ברש"י, ש"עקב" הכוונה שאם תקיימו את המצוות שאדם דש בעקבו - המצוות הקלות שאנשים גם שומרי תורה ומצוות לא מקיימים אותם, על זה יקבלו שכר גם בעולם הזה.

אבל לפעמים ישנם אנשים שמקפידים על מצוות קלה כבחמורה, אבל הם מקיימים אותם מתוך לחץ ומתוך עצבים, ובמקום להגיע לעבודת השם ולהדבקות בבורא באופן מושלם, הם מגיעים להיפך!!! **כי** סוף מסלולם מגיע למה שכתוב בהמשך - **כ"ח מ"ז "ובאו עליך כל הקלות האלה ורדפוך והשיגוך עד השמדך** - תחת אשר לא עבדתם את ה' אלוקיכם בשמחה"!!!!

והנה יש מצוות שהם חוקים - מצוות בלי טעם והסבר, ויש מצוות שהם משפטים - מצוות עם טעם והבנה. **וייתכן** שבדווקא כתוב משפטים, לומר שהדקדוק וההקפדה

שואלים המפרשים, למה אין שום אזכור בקשר לשכר בעולם הבא??? **למה** כתוב רק פירוט ברכות בגשמיית: "ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגנך ותירשך ויצהרך שגר אלפיך ועשתרת צאנך"?? **ואפשר** לתרץ שבמילה "ואהבך" בה טמון השכר בזה ובבא, כי זה עיקר העיקרים שנרגיש קרבת ה' ואת אהבת

ואכלת את כל העמים, לא תחוס עינך עליהם

ייתכן שיש כאן כמה מצבים, המצב הראשון והנכון הוא לאכול את הגויים, דהיינו להורגם ולהשמידם בתאבון רב, כמו שאוכלים בשר ולא חושבים אני אוכל בעל חיים, אוי

וטהר לבנו - עקב

ונראים הדברים שאם רגשי רחמנות על בנו פעלו באותו רגע על אברהם הוא היה שוחט במהירות עצומה את בנו בכדי לגמור עם הסבל והקושי הזה כמה שיותר מהר. **אבל** נראה שעשה הכל בשיא המתינות, כי אכן כבש את רחמיו בגבורה עילאית בכדי לעשות בלב שלם את רצונו של בורא עולם, וכפי שהרחבתי בפרשת העקידה. וככה דורש מאתנו הבורא להרוג את גויי הארץ בלי רגש כלל.

וכפי שאומרים על יעקב אבינו שכשסוף סוף פגש את בנו האהוב יוסף, באותו רגע אמר קריאת שמע, כי רצה את כל אהבתו העזה לבנו להקדיש לבורא עולם, זו היא גבורה עילאית!! זו היא תעצומת נפש!! **כך** עלינו לקיים את מצוות הבורא בשלימות מלאה, באמונה ובלב מאמין ובלב שלם ומסור כולו לבורא.

ללמדנו, שאנחנו חייבים להתמסר לבורא עולם בכל הרגש, ולכן את היצר הבווער מטבעו ברחוב או בכל שעת ניסיון, נכבה לחלוטין בכל הכוח, לא רק שלא נחטא אלא נכבה לחלוטין, לא נשאיר אפילו גחלים ולא ניצוצות, כיבוי מוחלט חובה!!!! ואיך נכבה, על ידי אש חילופית וחיובית, אש של אהבה לבורא עולם, "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" אמן ואמן.

וברך פרי בטןך ופרי אדמתך

מעשרים משנה לשנה (כי אין מעשרים מחדש על ישן וכן להיפך), כך גם בפרי בטןך תהיה התחדשות בכל שנה. **והכוונה** לאבא - לאבי המשפחה, שתשמור קדושתך וכל הזמן יהיו בעיניך כחדשים, שתהיה לך התחדשות כל שנה ושנה, ובכל יום כיפור תהיה יותר טוב וקדוש יותר משנה שעברה, וכך כביכול עישרת בקדושת ברית המילה כל שנה ושנה, והיא ההגנה הטובה ביותר לפרי בטןך, שצאצאך בין הזכרים ובין הנקבות יהיו מתוקנים וקדושים, כי ראו דוגמא חיובית וטובה ממך אבי המשפחה.

וכפי שכתבנו בכמה מקומות שאומרים "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", כי מצוות הברית זה **כניסה למסלול ארוך של כל החיים**, לשמור על הברית כראוי. וכפי שמברכים בברית, כשם שנכנס לברית כן **יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים**, שבזכות קדושת הברית זוכים לתורה ולחופה שזה חיי נישואין כשרים ונאמנים ולילדים טובים ויראי שמים אמן ואמן.

ללמדנו, שחייבים כל הזמן להתחדש ולהתחזק עוד ועוד בקדושה, וכל הזמן להתעורר בשמירה מהסכנות העלולות לדרדר אותנו לשאול תחתית, ולא להרפות מההתחזקות ובעזרת השם נתעלה יותר ויותר כל שנה, אנחנו וכל צאצאינו אמן ואמן.

אל תאמר בלבבך בצדקתי הביאני ה' לרשת את הארץ הזאת

לישון רגוע וקרה נס מדהים, ובאותו לילה שהיה גם ליל פסח כל הצבא של סנחריב מתו בנס, **על פי הזהר בפרשת מקץ** שלמרות שכתוב על ד' מלכים מדוד עד חזקיהו כל אחד ודרגתו בהשתתפות במלחמה, כתוב שחזקיהו לא רצה להילחם כלל כי פחד מעוונות, בכל זאת כתוב שחזקיהו הלך לישון, משמע שלמרות שחש מעבירות בכ"ז היה בטוח בה' שיהיה נס, כי זכות התורה עצום הוא, ולא נשכח שמדובר בליל פסח וגם ככה הלך לישון מאוחר, בגלל ליל הסדר, ובכל זאת הוא הלך לישון בלי פחד מסכנת האויב.

וחזקיהו טען שאין צורך לומר שירה כי הגיע להם הנס ביושר, ועל דבר זה הוא הפסיד מלהיות משיח והפסדנו את הגאולה השלימה!! כי כן היה עליו לומר שירה, וכאמור כי הכל חסד ה'! שגומל חסדים טובים עמנו, ורק נותן לנו הרגשה טובה כאילו הוא זקוק למצוות שלנו!!!

ואכן גם שמקבלים שכר על מצוות חייבים להודות כי זה חסד נטו, אומנם במהלך עבודת ה' לפעמים עלינו לנקוט בגאווה בכדי להתעלות על המפריעים, כמו שהעולם כולו מוטל על כתפך, ובחיים אל תצטנע במצב שכזה לומר מה כבר יקרה אם אני הקטן יחטא, או יזלזל בתפילה ובלמוד!!! אלא במצב כזה תהיה הגאווה הגדולה ביותר ותאמר וכי אני - יסוד ועמוד התווך והבסיס שעליו כל העולם עומד - יחטא חלילה!!! כך נשמור על עצמינו ונתחזק ונתגבר ונצליח להתעלות אמן ואמן.

אבל מי שלא פועל כדרישת ה' ומרחם על הגויים שזה מצב שני - מצב האסור על פי התורה, זה גורם שנעבוד את אלוהיהם, כפי המשך הפסוק "ולא תעבוד את-אלוהיהם, כי-מוקש הוא לך". **כי** הרחמנות נגד דרישת בורא עולם תפיל אותנו לגמרי מדרך התורה, ובסוף הגויים שריחמנו עליהם יגרמו לנו להתקלקל ולהתחבר אליהם, ולאחר מכן הם יהפכו לנו למוקשים ומחבלים ויהרסו אותנו.

הנה, שאול ריחם על אגג ועל הילדים הקטנים של עמלק, בסוף הפסיד את המלוכה, ובסוף המן בא להשמיד את כל עם ישראל. **אלא** עלינו לכבוש את הרגש שלנו מפני ציווי הבורא כמו שאברהם אבינו כבש את רחמיו כשהלך לשחוט את בנו יחידו בציווי בורא עולם.

ללמדנו, שאנחנו חייבים להתמסר לבורא עולם בכל הרגש, ולכן את היצר הבווער מטבעו ברחוב או בכל שעת ניסיון, נכבה לחלוטין בכל הכוח, לא רק שלא נחטא אלא נכבה לחלוטין, לא נשאיר אפילו גחלים ולא ניצוצות, כיבוי מוחלט חובה!!!! ואיך נכבה, על ידי אש חילופית וחיובית, אש של אהבה לבורא עולם, "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה" אמן ואמן.

בילקוט שמעוני כתוב, מה פרי אדמתך צריכים עישור, כך פרי בטןך צריכים עישור - והעישור זה הברית מילה. **רמז תתמ"ה**, ומקשים הרי מילה מפורשת בתורה ומה בא לימוד זה ללמדנו?? **ולמרות** שפרי בטןך זה כולל בנים ובנות ואילו ברית מילה קיים רק בזכרים, ואם כן יוצא שמהצני השני של פרי בטןך שזה הנקבות לא שייך עישור, ואם כן איך המדרש מדמה פרי בטןך למעשרות שדה??

מכל מקום, גם במעשר מפרי האדמה אין חובה לעשר את כל פרי האדמה, כי מן התורה חובה לעשר רק מדגן תירוש ויצהר, "דגן" דהיינו חיטה ושעורה, ותולדותיהם: שיפון, כוסמת ושיבולת שועל. "תירוש" הוא יין. "יצהר" שמן זית, וכל מה שמעשרים את כל גידולי הקרקע זה רק מדרבנן.

ואולי בדרך רמז נפרש, שכמו שבמעשר פרי האדמה כל שנה ושנה מתחדש חוב המעשרות, עד כדי כך שאין

ללמדנו, שחייבים כל הזמן להתחדש ולהתחזק עוד ועוד בקדושה, וכל הזמן להתעורר בשמירה מהסכנות העלולות לדרדר אותנו לשאול תחתית, ולא להרפות מההתחזקות ובעזרת השם נתעלה יותר ויותר כל שנה, אנחנו וכל צאצאינו אמן ואמן.

בעצם יש מקום לבאר מתי מותר להתגאות ככתוב **ויגבה ליבו בדרכי ה' "** ובשבילי נברא העולם, ומתי עליו להתנהג בענווה שהוא כתולעת ולא איש ולא מגיע לו כלום ולהרגיש **שהכל חסד ה'?? והנה** בתפילה אומרים "גומל חסדים טובים", ושמעתי שה' בעצם לא צריך את כל המצוות שאנחנו עושים, אבל בחסדו הגדול רצונו להעניק לנו מטובו ושלא נרגיש בושה "נהמא דכיסופא" כאילו אנחנו אוכלי לחם חינם, לכן ה' מציג זאת כאילו הוא זקוק למצוות וכאילו מגיע לנו גמול ותשלום, אבל כל התהליך הוא בעצם "חסד", וזה גומל חסדים טובים.

וידועים דברי הגמרא **סנהדרין צ"ד** שחזקיהו מלך יהודה אמור היה להיות המשיח כי החזיר את כל העם בתשובה, ובעת המצור הגדול שצר עליו סנחריב הרשע הוא טען בבטחה שהיות וכולם לומדים תורה אין מקום לפחד כי על בורא עולם לטפל בבעיה. **ואכן** בלילה שבו היה אמור להתחיל הקרב הגדול למרות זאת חזקיהו המלך הלך

וטהר לבנו - עקב

כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות

רש"י - "כל המצוה" אם התחלת במצוה גמור אותה, שאינה נקראת המצוה אלא על שם הגומרה, שנאמר: "ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם", והלא משה לבדו נתעסק בהם להעלותם?! אלא לפי שלא הספיק לגומרה וגמרוה ישראל נקראת על שמם.

לכן הוא נחשב לצורך הגדול ביותר לעם ישראל, אז הנה לנו שגם המתחיל נקרא רע והמלאכה כביכול נקראת על שמו?! והאמת גם לגבי משה רבינו כשטרח בהוצאת גופת יוסף מנילוס במקום להתעסק בביזת הכסף ממצרים, נאמר עליו "חכם לב יקח מצוות". **אלא** באמת באופן כללי למתחיל במצווה יש חשיבות כמו משה שלקח בחכמה, כי אכן הוא התחיל במצווה, בפרט כשאחרים היו עסוקים במצוות שהשתלם להם גם בצד הכספי - מצות ביזת מצרים, אבל כלפי המצווה עצמה אכן אין המצווה נקראת על שמו אלא על שם גומרה.

ולכאורה, משה נאנס ולא יכל לסיים את המצווה, כי ברגע שהקים את המשכן הוא הפך לכהן ויש דעות שנהפך לכהן גדול, והיה אסור לו להיטמאות למתים, וגם הוא לא נכנס לארץ אז לא היה שייך במציאות שיסיים את המלאכה. **אז** מדוע אכן משה רבינו הפסיד, הרי המחשב לעשות מצווה ונאנס ולא קיימה נחשב כאילו קיימה, וכל שכן אם התחיל ונאנס?! **ומדוע** אכן לא תיקרא המלאכה על שם המתחיל?!

והנה לגבי עמלק כתוב "ראשית גויים עמלק" שהוא הראשון שקפץ לאמבטיה הרתחת והתגרה בעם ישראל,

ונלמד מזה, שעלינו לקיים מצווה באופן מושלם, ועלינו לסיים מה שקיבלנו על עצמינו, ולכן אם קיבלנו על עצמנו קבלה נפלאה וערכית ביותר!!! לשמור על העיניים והמחשבות 40 יום!! אז עלינו אכן להשלים את ה-40 יום בכל הכוח ובמסירות נפש!! ובלי יאוש ובלי חולשות!!!

אבל גם אם חלילה קיבלת חולשה ולא נלחמת כאריה ונפלת חלל, קודם כל דע לך שעצם הרצון והקבלה יש בזה שכן רב, אבל מלבד זאת יש בזה הישג עצום מאין כמוהו!! ויש בו עדיין גם בחינה קצת של מצווה שלימה, כי אם תתמיד לנסות לצמצם שוב ושוב, בעצם כבר בחשבון הכולל תראה שהורדת את הטומאה באופן כללי למחצה לשליש ולרביע!!! ואם אכן בסך הכל צמצמת משמעותית את הטומאה שבך, וכי אין בזה מצווה עצומה ומושלמת?!! אז קדימה תמשיך וחסוף עוד קדושה ומצוות!! אשריך!!! שמח שאתה בשאיפות טהורות וקדושות, ואם אתה גם שותף לחבורת צדיקים המבקשים קדושה ועבודת ה' באמת זו מצווה שאין ערוך לה, אשריך!! אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים אלא להיפך, אשריך!!!

ויענך וירעבך ויאכלך את המן

בורא עולם מגדירו כעינוי אם כן מה חטאו ישראל במן שטפלו עליו לשון הרע שהוא רע, הרי בורא עולם עצמו מגדירו כעינוי?!

המפרשים מקשים, וכי המן עינוי הוא?? הרי זה לחם אבירים, לחם של מלאכי השרת?? לחם שטעמו בו כל טעם שרצו לטעום, ואיך בורא עולם מגדירו כעינוי??! ואם אכן

וכאמור עם ישראל טפלו על המן שהוא לבן, וגם אמרו ונפשנו קצה בלחם הקלוקל. רש"י

ויתכן שטעותם בזה היא, שהיה להם להבין שאוכל זה הוא רוחני, בכדי להעלותם מגשמיות עולם הזה, ועובדה מוחשית לכך גם קיבלו על כך שמאוכל זה לא היה להם צורך לברך אשר יצר.

וכבר הארכנו בעניין בפרשת דברים, שצדיקים אלו של דור דעה דור יוצאי מצרים, כשברכו ברכת המזון צר היה להם שהמן לבן וזה כל מזונם וחסר בו את החן שיש באוכל, ולכן התלוננו עליו ועל צבעו.

ועומק טענתם השנייה, מה היא??

רש"י - לפי שהמן נבלע באיברים קראוהו קלוקל, אמרו עתיד המן הזה שיתפח במעי, וכי ילוד אישה מכניס ואינו מוציא??!

וזה מזכיר לי את הסיפור על מורה אחד ששמע שתלמיד שלו נתקע בשירותים, ואותו תלמיד צרח מפחד כי הוא לא היה מסוגל להיות נעול בתא קטן זמן רב, והתלמיד התחיל לאבד עשתונות עד כדי פאניקה וסיכון, והמורה צועק לו תירגע אני פורץ את הדלת, והתלמיד ממשיך לצרוח!! **בלית ברירה** המורה בעט בדלת בחוזקה ולצער זה פגע היישר על פניו של אותו תלמיד, ומעוצמת המכה התלמיד נפצע כהוגן וכולו שנת דם, אבל הוא נרגע, כי סוף סוף הוא משוחרר בחוץ ולא נעול!! **אבל** אחרי תקופה המורה המסור ואיכפתי מקבל תביעה לבית משפט על אלימות קשה בתלמיד חסר ישע!!! **האם** המורה לא יכעס וירתח!!! וכי לזה תקרא אלימות?? זה מעשה נכון וצודק מציל חיים!!! **חוצפה ממדרגה ראשונה** ככה להגדיר את מעשה המורה המסור, פשוט חוצפה!!!

ודומה לדבר זה גם כאן, נכון בורא עולם "ויענך וירעבך ויאכלך את המן", אבל למטרה עילאית, שנתרפא מהתלות בגשמיות!!! ושנתעלה ברוחניות.

וכפי שהארכתי בעניין, הם חששו שאם יחטאו ויטמאו אזי גופם יתפוצץ, כי גופם לא יוכל לסבול את קדושת המן שבקרבם. **לכן** חששו, ונפשם קצה מהמן, כי לא רצו לחם רוחני, ולא רצו לאכול אוכל כמו מלאכי השרת, ולהיות מחויבים עד כדי איום תמידי על חייהם, וכל פעם שאכלו את המן, למרות שטעמו בו כל טעם, בכל זאת **עצם הצבע הלבן הזכיר להם שוב ושוב, שעליהם להיות רוחניים יותר**, וזה הכעיס אותם עד כדי שנפשם קצה מלחם זה.

ואכן התזכורת להיות רוחניים זה מציק ליצר שבאדם, ואולי זה העינוי שה' רצה, להציק ליצר וככה היהודים יתנתקו מהתלות בגשמיות ויהיו יותר רוחניים, אבל במקום זה היהודים לקחו את העינוי למחוזות רעים ולשנאה למן, ולכן נענשו. **וזה** כמו שחולה **ירביץ לרופא מנתח כי הכאיב לו** וחתך את גופו, ואם יעשה כן אזי הוא עיוות את תוצאת מעשה הרופא ממטרה טובה של הצלת חיים לפשע של שנאה, וכי יש עיוות גדול מזה??!

נלמד מזה דוגמה לחיים, שלפעמים אנחנו כפויי טובה, נכון יש לנו קושי ועינוי, ולפעמים זה בא דווקא בזמן שאנחנו מתחזקים באמת ומתקרבים לבורא עולם, אבל אולי המצב הקשה זה כמו ניתוח של רופא להסרת גידול השם ישמרנו, אולי זה כפרת עוונות להציל אותנו מסבל פי כמה וכמה, וכולנו יודעים שיש סבל הרבה יותר ממה שאנחנו סובלים. אז למרות העינוי נודה לבורא עולם, א. על החיזוק שנתן לנו!!! ב. על הריפוי שמרפא אותנו למרות הקושי!!! ג. ונבכה לו

וטהר לבנו - עקב

שינקה אותנו בלי ייסורים, אלא רק מתוך הדמעות והחרטה שאנחנו שופכים לפניו בתפילה. ד. שנתחנן שיסכים שהאש שנכבש כשבושרת בנו אש היצר לעבירה, שזה ישמש כמו אש הגיהינום שמנקה את נשמת האדם.

ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל

הוא יחב לך עצה למקני נכסין - אונקלוס, ויש לתמוה מדוע התרגום לא תירגם את המילים ושינה מהרגלו??

אתה מחליט, אלא בורא עולם בכוחו נותן לך את ההחלטה, וזה בדיוק כמו בקריעת ים סוף, השתלטות על ההחלטה.

ובשידוכים זה גם אותו דבר, **שבמדרש רבה ס"ח ד'** מסופר ששאלה גבירה רומאית את רבי יוסי בן חלפתא, אחרי בריאת העולם מה עושה בורא עולם? **ענה** לה התנא, הקב"ה מזווג זיווגים. **צחקה** עליו אותה גבירה ואמרה לו, לזה לא צריך את בורא עולם, אני יכולה לבד, ולקחה 1000 עבדים ושידכה אותם ל1000 שפחות שלה.

והיא למען התחרות שיתפה מערכת יועצים ופסיכולוגים שיתאימו מי למי, וככה חגגה את חתונת האלף. **אך** באמצע הלילה נשמעה צעקה גדולה ברומי כי לא נשאר רהיט שלם בבית, כי המריבות בין בני הזוגות הטריים גרמו לרהיטים לזוז ולהתפרק, והזוגות הטריים הפכו לבעלי חבורות טריות, וכמובן כל השידוכים שעשתה קרסו בלילה אחד.

ובעצם מה שרצה לחדד לה שגם בשידוכים ה' מתערב בהחלטה, ודווקא מה שנראה שאין סיכוי שיסכימו בדיוק מצליח, פשוט מדהים!! מי היה מאמין!! כן, ככה זה בשידוכים!! ה' מתערב בהחלטות בני הזוג להחליט שהם מתאימים, ולכן גם זה קשה בקריעת ים סוף.

ולכן, כל מי שמתחזק, וקשה לו בפרנסה או בשידוכים שיבין זה לא אתה, זה הוא! הבורא יתברך הוא מתערב בהחלטות שלך לפי מערך השיקולים שלו כלפיך, אבל רק הוא הכתובת, לכן בכך תבכה לפניו, תתחנן לפניו כעני המתחנן בדלת, כי רק הוא הכתובת, אין עוד מלבדו, ובקרוב בעזרת השם ביום בהיר תגלה שהחלטה שבורא עולם נתן לך זה מה שהציל אותך והעמיד אותך והרים אותך כלכלית וסידר לך את החיים אמן ואמן.

ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוקיך

ותזכור יראת שמים זה העיקר בכל התורה והמצוות, ואם יש לך יראת שמים יש לך את האפשרות והכלים להגיע לכל הנדרש מיהודי כשר ואמתי.

וזה מסביר גם המשך הפסוק, שמפרט לנו שעל ידי יראת שמים אמתית נגיע להמשך, שזה **"ללכת בכל דרכיו ולאבה ולעבד בכל לבבך ולשמור את מצוות השם וגו'".**

ובדרך דומה, אפשר שהתורה מפרטת לנו מה זה יראת שמים, והיא - שעלינו להתחזק ביראת שמים שיש בה שאיפה להגיע לשלימות, שתהיה בנו יראת שמים שנרצה שהיא תקדם אותנו לאהבה ולקיום כל מצוות ה', ולא רק פחד בלב, אלא פחד עם שאיפה ומטרות להגיע לשלימות.

מה ה' אלוקיך שאל מעמך, כי אם ליראה - המשך

"יראת שמים", וההתמקדות מגמדת ומקטינה את העול ומסייעת ומקלה לבצע את התפקיד הנדרש. **וכפי** שכתב **המסילת ישרים**: **"יסוד החסידות, ושורש העבודה התמימה הוא: שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו".** ולכאורה **"חסידות"** זו עבודה של צדיקים גדולים, שמתחסד עם קונו ועושה לפנים משורת הדין, יותר ממה שמחויב, **ועבודה התמימה** זה עבודת ה' מושלמת בלי הוספות, ולכאורה היא לא בדרגה הגבוהה של החסידות, ואם כן איך הרמח"ל כרכן יחד כאחד???

והתשובה לכך היא, שבכל זאת שורש אחד לשניהם, **שכלל יהודי מגדול ועד קטן, נחוץ לחיות עם מטרה ברורה**

ובעצם העניין הרחבתי בעבר בעניין, אבל מחמת מקומו וחשיבות העניין כתבתי זאת שוב, הנה ידועים דברי הגמרא שקשה זיווגו של אדם, **"שידוכין"** קשה לה' כקריעת ים סוף, וכן קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, ותמוה וכי מה הקושי היה לבורא עולם בקריעת ים סוף???

והתשובה, שה' השתלט על שכלם של פרעה ובכיריו וכולם השתגעו, וקיבלו החלטה לא הגיונית, ולמרות הניסים שראו שנעשו ליהודים ולסבלם של המצרים דווקא, בכל זאת הם נכנסו לים, כן משוגעים ממש! וכן מצאתי **ברמב"ן** **"ואין בכל המופתים כפלא הזה"**, וזה **באמת שגוען להם**, אבל סכל עצתם וחיוק את לבם להיכנס לים!! וזה קשה לה', כי ה' קבע וטבע בעולמו שיהיה בחירה לאדם, ישלוט בשכלו ויבחר, וכאן ה' חרג, והתערב להם בבחירה ובשכל והחליט במקומם, וזה הקושי!!!

וכן אותו עניין מצאנו בפרנסה, ככתוב בפרשתנו **"אל תאמר כי בכוחי ובעוצם ידי עשיתי לי את החיל (עושר) הזה, כי השם אלוקיך הוא הנותן לך כוח לעשות חיל"**, וכאמור התרגום אונקלוס שינה מהרגלו, וכתב: שה' הוא זה שנתן לך את העצה לקנות נכסים, וזה הכוח שה' נותן לאדם בפרנסה, דהיינו החלטה לקנות או למכור זה לא

משמע בפסוק, שכל מה שה' מבקש ממך זה אך ורק יראת שמים, **וכמובן הגמרא ברכות ל"ג שואלת** וכי יראת שמים דבר קטן הוא ובקשה קטנה היא?? **ועוד** יש להקשות הרי הפסוק **ממשיך** ודרש **"ללכת בכל דרכיו ולאבה אתו ולעבד את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך, לשמר את מצות ה' ואת חקתיו אשר אנכי מצוך היום לטוב לך"** והרי זה בעצם הכל וכולל את הכל, ולא רק דבר אחד וקטן??

וייתכן שיש יהודים הרוצים להתחזק ולהתקרב לה', אבל קשה להם לקבל על עצמם לקיים בשלימות בבת אחת את כל המצוות, והם רוצים להיות ממוקדים, **כאותו** אחד שבא לפני הלל הזקן ואמר לו שרצונו ללמוד את כל התורה כולה על רגל אחת, וגם כאן באותו רעיון ה' עונה, יהודי יקר הקפד ותתמקד רק בדבר אחד, תתמקד ביראת שמים!!

הגמרא הנ"ל מקשה, וכי יראת שמים דבר קטן הוא?? ומתרצת: כן, כלפי משה זה דבר קטן!! **ורבים** מהמפרשים שואלים, הרי כאן משה נותן מסר וחיוק לא לעצמו, אלא לעם ישראל! והרי לעם ישראל יראת שמים דבר גדול הוא, אז מה כוונת תשובת הגמרא, שלמשה זה דבר קטן וקל?? **ועוד** קשה שכידוע יש דרגות רבות ביראת שמים, ולכן אצל משה היראת שמים הייתה בדרגה עצומה ורבה מאוד, אז איך כתבה הגמרא שיראת שמים אצל משה זה דבר קטן??

ועל פי הדברים שכתבתי קודם זה מובן, שהעיקרון שווה לכולם בין גדול ביותר כמו משה רבינו ובין הקטן שבישראל, ההתמקדות חייבת להיות בדבר אחד שהוא

וטהר לבנו - עקב

אובדן הכרה ללימוד התורה של גדולי ישראל, ועל זה אומרת הגמרא "הלל מחייב את העניים" כן, כל עני חייב לשאוף ולנסות להגיע לדרגה כזו של מסירות נפש לתורה!!!

ואיך אפשר לדרוש עד כדי כך מכל אדם בישראל, שהלל "מחייב את העניים"??? והתשובה כאמור, שכאשר לאדם ברור חובתו ומטרת חייו, שהיא יראת שמים טהורה, בשאיפה להידבק בבורא עולם ולקיים את כל מצוות ה', על ידי זה הוא מגיע להישגים עצומים ובלתי נתפסים!!!

הבעיה שלנו שחסר לנו יראת שמים טהורה, וזה אם כל חטאת!! כי אם אכן יש בנו יראת שמים אמיתית, איך נוכל לשכוח ברכה?? איך נוכל להתפלל בלי כוונה?? איך נוכל לראות מראות אסורים?? ולחשוב רע?? וכל שכן לעשות חטאים?? הרי בפני שוטר לא נעשה עבירות, אז איפה היראת שמים שלנו??? ואם אכן ברור לנו שיש שכר ועונש!! איך נסכים לעונש חמור כל כך?? וכי מתאבדים אנחנו???

אלא מה, הדברים עדיין לא ברורים אצלנו ולא מול עינינו, לכן אין התקדמות לשום מקום, ויש רק נפילות ועצב, וסובלים מחוסר סיפוק, והמצוות עלינו כעול כבד רח"ל, ורק מחפשים פתרונות לבעיות בהלכה, ומחפשים להתפלל במניין מהיר, ופוזלים כל הזמן למראה החיצוני ודברים חיצוניים ושוליים, ולכן אנחנו נופלים כזבובים בפיתויים.

שוב ייתכן שזו כוונת תשובת הגמרא, שאכן למשה היראת שמים זה דבר קטן לעומת כל עבודתו העצומה שעשה בחייו, אבל זה המפתח לכל רוחניות ולכל ההשגות, להתמקד רק בעניין אחד "שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו", וכשיהיה לך את זה מושלם גם אצלך זה יהיה דבר קטן, כי תשיג עד אין סוף בעבודת השם, כמשה רבינו.

ולכן מהיום עלי להקפיד מאוד גם ללמוד מוסר ולהתחזק ביראת שמים טהורה, כי בלי יראת שמים גם בתוך בית המדרש וגם באמצע הלימוד ואפילו בתוך ארון הקודש בין ספרי תורה מסוגלים לחטוא חלילה, ואזכור כל הזמן מה חובתי בעולמי, ודבר אחד ויחיד לא רוצה להפסיד, דבר אחד תמיד אתי "יראת שמים"!!!!!!

גם בעת ניסיון ברחוב ובבית, גם כשאש של יצר הרע בוער בי עד לב השמים ואוכל את כולי!! אצק לעומת האש הבווערת, יש לי יראת שמים, את זה לא רוצה להפסיד לעולם, זה מה שאבא ביקש ממני, ואני יתן לו זאת, אני ימלא בקשה אחת של אבא יקר, אבינו שבשמים, יש לי יראת שמים!!! ולכן אני לא חוטא!!!! נקודה, ואז ותשקע האש!!! ותחתיה באה אש קודש המציפה אותי מראש ועד כף רגל לאהבתו יתברך שמו אמן.

הלל מחייב את העניים – בדורנו

מארה"ב, לא נשבר ממצבו חלילה!!! אלא בגבורה עילאית מוסר נפשו לא רק לתפילות אלא להתמדה נפלאה בלימוד התורה, ולעיון ההלכה ולימוד דיינות!!!

הוא לא מסתפק ביראת שמים, הוא דורש מעצמו לימוד תורה בשלימות כפי שלמד עם כל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו בבריאותו, זה צדיק שמקיים בעצמו ומחייב את עצמו מתוך אמונה תמימה "הלל מחייב את העניים"!!!!!!

היה שווה לי לנסוע עבורו מיוחד לירושלים בישיבה על המדרגות, כי לקבל את ברכתו ולהתבשם בצלו שווה כל מאמץ!!! והראיה שבדרך חזור ממנו יש לי מקום באוטובוס בשפע רב!!! סימן שהדרך אליו הייתה חשובה מאוד לכן היה בה קושי מיוחד, אבל קושי שלא מתקרב לצילו של הצדיק "ר' רפאל ישראל שליט"א".

ואחרי ראותי זאת, יש בי כוח נוסף למסירות נפש למען התורה!!! יישר כוחך "ר' רפאל ישראל" שזיכית אותי לראות פניך!!! לא אשכח זאת לעולמים!!!

ועיקרון אחד, שהוא: "יראת שמים"!!!! שיחייב אותנו להתקרב לבורא עולם ולהתמסר לו בנאמנות. **ועקרון זה מביא את הבן אדם לבסיס היהדות ועבודת ה', ולכל הדרגות הגבוהות ביותר ביהדות ועבודת ה'.**

וזה מזכיר לי את הגמרא יומא ל"ה **שהלל מחייב את העניים**, וכולם כמובן מכירים את הסיפור, אבל נוסיף בו תוספת טעם. **שהלל** העני יום אחד לא מצא עבודה יומית וגם לא הרשו לו להיכנס ללמוד כי לא שילם לשומר.

אדם אחר במקומו היה רץ לבית כנסת וקובר את פניו בארון קודש ובוכה ואומר ריבונו של עולם, אני רעב!! וכל המשפחה שלי רעבים, ובכל זאת הלכתי ללמוד, ואבא יקר רואה כל נסתרות תראה כמה אני רוצה ללמוד אבל לא נתנו לי ללמוד, אבא קשה לי ומר לי מאוד!! ואותו אדם היה בוכה ומתייפח ובוכה על מצבו הקשה. **ואם** אדם מן הצד היה רואה אותו היה אומר איזה צדיק הלל!! לא בכה על הרעב אלא בכה על שלא נתנו לו ללמוד, אבל מזה לא גדלים להיות הלל התנא הגדול.

ואכן הלל לא הלך לבכות!!! כי הוא היה צמא ללימוד תורה, אבל לא הסתפק במועט שיחזור על לימודו הישן בבית, אלא היה צמא ללימוד הרגיל, לקבל תורה משמעיה ואבטליון, לכן הוא טיפס כאחד הילדים, לשמוע דרך החלון או הארובה, ולמרות שירד שלג והאדם קופא כבשר קפוא, ובכל זאת הלל הצדיק לא שם לב שהוא קופא!!!

בזמננו בשיעור או בתפילה יכולה להיות מריבה האם להפעיל מזגן או להנמיך מזגן, קר וחם ממש מטרד בשיעור, ומדובר על קצת סבל, ואילו הלל נהיה קפוא כאבן ולא מרגיש ולא שם לב!! **אתם** קולטים מה זו דבקות במטרה! לא שם לב שקר לו, לא שם לב שקפוא לו, רק הקשבה עד

ולכן מהיום עלי להקפיד מאוד גם ללמוד מוסר ולהתחזק ביראת שמים טהורה, כי בלי יראת שמים גם בתוך בית המדרש וגם באמצע הלימוד ואפילו בתוך ארון הקודש בין ספרי תורה מסוגלים לחטוא חלילה, ואזכור כל הזמן מה חובתי בעולמי, ודבר אחד ויחיד לא רוצה להפסיד, דבר אחד תמיד אתי "יראת שמים"!!!!!!

גם בעת ניסיון ברחוב ובבית, גם כשאש של יצר הרע בוער בי עד לב השמים ואוכל את כולי!! אצק לעומת האש הבווערת, יש לי יראת שמים, את זה לא רוצה להפסיד לעולם, זה מה שאבא ביקש ממני, ואני יתן לו זאת, אני ימלא בקשה אחת של אבא יקר, אבינו שבשמים, יש לי יראת שמים!!! ולכן אני לא חוטא!!!! נקודה, ואז ותשקע האש!!! ותחתיה באה אש קודש המציפה אותי מראש ועד כף רגל לאהבתו יתברך שמו אמן.

היות והגמרא אומרת "הלל מחייב את העניים", ולפי מה שהרחבנו במעשה של הלל שקפא על גג בית המדרש מתוך מסירות נפש ללימוד התורה, ועד היום לא הצלחתי להבין איך זה שהגמרא אומרת הלל מחייב את העניים, וכי בדורנו שייך שאדם ידמה למסירות נפש הנפלאה והמדמה של הלל, אבל כתוב הלל מחייב???

והנה באור לכ"ה אב תשע"ו קיבלתי המחשה שיש אדם שנתפס "להלל מחייב"!!! ונסעתי מיוחד מאשדוד לירושלים מיד לראותו, ומדובר על בחור מתמיד קדוש וטהור, שבאמצע ימי בחרותו חלה ונשתתק עד כדי כך שאינו הולך ואינו מדבר, רק המוח שלו צלול ברוך השם, והוא כותב במחשב כל מה שרצונו להביע ולומר.

ויהודי צדיק זה, במקום לבכות על נעוריו, ולהיות בצער על חייו הללו, הוא מתגבר כארי וממשיך בהתמדה בתורה וביראת שמים טהורה, וכמו שהלל הזקן לא נשבר ובכה בארון הקודש על רעבונו ועל מר גורלו שאפילו ללמוד תורה אינו יכול, אלא התעקש ללמוד במסירות נפש מדהימה!!! **כך אותו צדיק יקר הרב רפאל ישראל פלדמן שליט"א**

וּמַהֲרָה לְבַנוּ עֵקֶב

ובזכותך אתמיד עוד בכתיבת חידושי תורה, להצלחתי ולהצלחתך ולבריאותך, "ובעזרת ה' נזכה ביחד לחבר ספר חידושים על תהילים" כשאיפתך הטהורה אמן ואמן.

ללמדנו, שגם בדורנו יש צדיקים בעלי נפש עצומה מעל לתפיסתנו, אבל הם קיימים ומוכיחים לנו, לא משנה באיזה דור אנחנו חיים, תמיד אפשר לצמוח מעל לדרך הטבע!!! וגם היום יש מסירות נפש בלתי נתפסת, אז צדיקים קצת מסירות נפש ולפחות נרחיק את עצמנו מכל דבר רע, "ולא תביא תועבה אל ביתך" וכל שכן לא לחיקך וכיסך!!! אלא תתמיד בלימוד התורה הקדושה מתוך יראת שמים טהורה, ותתעלה אמן ואמן.

וקשרתם אתם לאות על ידכם - המשך

זזה דומה לרעיון שכתבתי קודם, שהבורא אומר לנו להתמקד בדבר אחד שהוא יראת שמים, וככה נצליח!!! וגם כאן יותר מאות משנתה אחד זה כבר לא חד וברור ולכן אסור להוסיף עוד אות!!

ובדרך אפשר, נוסיף דברי הגמרא ברכות יב' שרצו לקבוע ברכות בלעם בקריאת שמע, אך לא קבעו בכדי לא להטריח את הציבור. **ובעצם** צ"ע מדוע רצו לקבוע דווקא אותם, אלא כי אנחנו מסיימים "הבוחר בעמו ישראל באהבה" וגם על ברכות בלעם כתוב "ויהפוך לך לברכות כי אהבך". **וקשה** למה זה נחשב לטרחא דציבורא האם בגלל שזה ארוך, אז אם זה כל כך חשוב אז נוסיף את זה ונבטל חלקים ארוכים אחרים בתפילה??? **אלא** שכידוע דברי המשנה שקריאת שמע יש בה רעיון וסדר, שקודם יקבל עול מלכות שמים ואח"כ עול תורה ומצוות, ולכן אם נוסיף בה את ברכות בלעם שיש בהם עניינים רבים, אז התפזרנו, וזה הטרחא דציבורא שלא נתפזר בריכוז אלא נהיה ממוקדים בסדר וברעיון המסודר של קריאת שמע.

ולכן נוספו תפילות רבות לתפילת שחרית בעיקר, ואין כאן טענה על טרחא דציבורא, כי תפילה לא אמורה להיות טרחא דציבורא, אלא זכות היא לנו להרבות בתפילה לבורא עולם על ידי שלבי התפילה.

ללמדנו, שתפילה ארוכה זה לא טירחא דציבורא, מה שכן נחשב טרחא לציבור זה להתפלל במחשבה מפוזרת ואיבוד ריכוז בתפילה, כי העיקר בתפילה זה הלב והמחשבה, לכן השתדל ללמוד את ביאורי התפילה כך שתתחבר יותר לתפילה, ואל תהיה כאותו אחד שהביא ספר על השואה לבית כנסת במקום הקינות כי הוא לא מבין את הקינות, מיד הצעתי לו את הקינות המבוארות שלי ואמרתי לו בבקשה, אבל הוא דחה אותי בתירוץ שאני עדיין זקוק לזה, אבל הבנתי ממנו שקשה לו להתקדם ובו זמנית לקרוא ביאור, והוא העדיף כלום מאשר קצת ובהבנה, וגם בשנה הבאה כנראה כך יהיה כי הוא לא ילמד ביאור הקינות ב3 השבועות אלא יעדיף לזלזל ולטעון לא יודע לא מבין ויקרא ספר מתח על השואה במקום קינות!!

ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי

רבינו היה חייב להתאמץ חזק שהרוחניות תחיה גם את הגוף שלו כמו אוכל ושתיה שמזין את הגוף.

והנה אצל אליהו הנביא כתוב שבכוח האכילה היא לא אכל 40 יום, כי אכל עבור 40 יום והאוכל הספיק לו ל 40 יום, אבל אצל משה לא הייתה הכנה גשמית לפני שעלה אלא מתוך הרוחניות תחיה את הגוף. **וכך** אכן מצאתי **במדרש** (ילקוט רמז ת"ו) לחם לא אכל אבל לחמה של תורה אכל, ומים לא שתה אבל מימיה של תורה שתה, שנאמר משלי ט', ה' לכו לחמו בלחמי, ואומר ישעיה נ"ה, א' הוי כל צמא לכו למים ואין מים אלא תורה.

לא פלא שמשה אומר בפרשתנו לעם ישראל "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי אם על מוצא פי ה'" כי זה מה שהוא עשה למעלה בשמים, הוא החייה את הגוף בדברי ה'.

והיות ובפרשתנו ראינו מספר פעמים את עניין 40 יום, וגם ראינו התעלות של משה ב40 יום לשיאים של רוחניות שסיפק את גופו והחיה את גופו, אז גם אנחנו נקבל על עצמנו 40 יום ולילה של קדושה ושמירת העיניים והמחשבה, ונלמד ונתפלל בימים אלו יותר בחשק, יותר בהתלהבות, וככה נגיע ל"ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום" וכדברי הש"ך שמות ל"ד 40 יום זה יצירת וולד, להתיק את הגשמיות והיצר 40 יום כנגד 40 יום של יצירה כדי שיוכל לסבול ולהיות כמו מלאך.

הייתי בבר מצוה של בחור יניק וחכים עדין לגאון ולתפארת, ה"ה יעקב עקיבא בן ש"ב הרה"ג ר' שלמה ריינער שליט"א מלונדון, שבדרשת הבר מצוה שלו הביא הסבר בדעת רבי עקיבא עירובין צ"ו שלכל יהודי יש אות ברית קודש ומלבד זאת יש לו עוד אות, שבימי חול יש לו את התפילין, ואילו בשבת ויום טוב הם בעצמם אות, כך יוצא שבכל יום יש ליהודי 2 אותות.

ושאלתינו, ולמה אי אפשר שיהיה 3 אותות ביום אחד, דהיינו שבשבת יניחו תפילין, ואז יהיה 3 אותות: מילה; שבת; תפילין, שהרי אם כבר יש בכל יום יותר מאות אחד, למה נעצור ב 2 ולא נוסיף עוד???

וענה לי בחריפותו בלע"ר: שיותר מידי גם לא טוב, והכוונה, בעצם אות ברית קודש זה חקוק בבשרינו, ואילו תפילין וגם שבת זה מצב של התחדשות או על ידי פעולה של קשירה או על ידי התחדשות הזמן, ולכן זה האות והסימן הקבוע והמתחלף, אבל אם תוסיף רק הרסת, כי זה כבר לא אות וסימן, זה כבר לא חד, כי התפזרת כביכול. **או** ליתר דיוק, זה מזלזל שכביכול לא מספיק בכוח האות הראשון וזה מבזה את השבת כאילו אין היא אות מספיק חדה וברורה!! ובשביל זה לבד היה שווה לשמוע את דרשתו המפולפלת.

מספר פעמים בפרשה זו משה אומר לעם ישראל כמה הוא התאמץ עבורם, שבמשך 40 יום ו 40 לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי, ושינה לא ישן זה פשוט, כי אמר ש40 יום וגם 40 לילה לא אכל ולא שתה רק למד והתפלל, ואם כך הוא היה כמו מלאך כי למעלה אין צורך ואפשרות לישון.

אז יש לשאול מה משה רבינו מציין שהוא התאמץ שלא אכל ולא שתה הרי בשמים אין צורך בזה?? **וגם** למה פעמים מציין לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי מספיק שיכתוב לא אכלתי ולא שתיתי?? **וגם** אפשר לדייק שדווקא לחם לא אכל ודווקא מים לא שתה אבל משהו אחר אכל, וכן מים לא שתה אבל משהו אחר שתה.

והשאלה האחרונה היא המפתח לתשובה לשאלות, שאכן למעלה בשמים למרות שאין אכילה ושתיה, בכל זאת משה

וטהר לבנו - עקב

וכש הייתי אצל האדמו"ר מגור שליט"א סיפרתי לו על חבורות הקודש שמתקדשים 40 יום בשמירת עיניים והמחשבות, אז האדמו"ר שואל אותי מה עניינו של 40 יום?? עניתי לו שכך מצאנו בחודש אלול ועשרת ימי תשובה שהם 40 יום של תשובה, וכבר ידועים דברי הנועם אלימלך שב 40 יום משנים טבע אנושי לטבע טוב יותר, ובמשך 40 יום שוברים מידה רעה, והאדמו"ר נהנה מהתשובה ואז שאלני שוב, ומה קורה לאחר 40 יום??

עניתי שכמו שכתוב בספירת העומר תספרו 50 יום והרי סופרים רק 49 יום 7 כפול 7 שבועות, בכל זאת התורה מגלה לנו שגם בסוף 49 יום כשמגיעים ליום חמישים להמשיך לספור דהיינו להמשיך כביכול לספור מחדש ולא לנוח על זרי התהילה שסיימנו את ספירת העומר, ולכן בסיום 40 יום ממשיכים שוב לספור שוב 40 יום כך שוב ושוב עד סוף חיינו.

אגב, סיפרתי להאדמו"ר שאני מחבר ספר שמטרתו להילחם בפרצות הדור ובמחלות הדור שבראשם האינטרנט, על ידי חידוש תורה ובסופו חיזוק, והאדמו"ר שואל אותי איפה כתבת בספר על ה"מ...?? ולא שמעתי ברור ולא הבנתי מה כוונת הרבי, וכך הרבי שאל אותי מספר פעמים, עד שהראה לי את המילה "אינטרנט" הכתובה בדף המצורף לספר שהגשתי לו, והתפעלתי שהאדמו"ר לא רצה להוציא מפיו את המילה "אינטרנט" – פשוט – מדהים!!!!

וכתבתם על מזוזות ביתך

ועל זה מרמזת התורה, שאפילו מעשה יחיד שכתב מזוזה בכך זיכה את כל הרבים, שיקויים בהם המשך הפסוקים **"למען ירבו ימיכם"** שיהיה להם חלק לעולם הבא.

ונראה לי להוסיף ולחדד, שיתכן שאותו יחיד מציל את כל העיר רק בגלל שהוא עדיין לא חתך את השארית האחרונה שלו ליהדות, שהרי לא מחייב שהוא כתב, אלא יכול להיות שהוא פשוט השאיר את המזוזה ולא טרח לתלוש אותה כמו שאר תושבי העיר, כי עדיין אין לו שנאה כה גדולה לשרש כל זכר מהיהדות. **לכן** עצם דבר זה מגן על כל יושבי העיר, שלא יפסידו את חלקם לעולם הבא ולנצח!!! וכל זה בגלל זכר יהודי שהשאיר יהודי אחד מכל העיר כולה!!!! ואפילו שלא שם לב כי זה מחוץ לביתו!!! עד כדי כך יש ערך לא למחוק את הניצוץ היהודי בכל מצב אפילו במצב הגרוע ביותר בו אתה וחבריך נמצאים בה.

המשך חכמה שואל שהרי כל פרשה ב' של קריאת שמע נכתבה בלשון רבים, למה מצוות מזוזה כתובה בלשון יחיד?? **ותירץ** שכאן התורה מרמזת על דין מיוחד הקשור למזוזה שנאמר בעיר הנדחת, שכידוע עיר הנדחת שכל יושביה או רוב יושביה עובדים עבודה זרה, ואז הורגים את כל יושבי העיר לא בסקילה כיחידים שחטאו בעבודה זרה אלא בסיף – חרב, כמו כן כל הרכוש בעיר דינו בשריפה.

והגמרא סנהדרין קי"ג דורשת שאם בעיר הנדחת יש מזוזה אחת כבר אי אפשר לשרוף את כל רכוש העיר, כי אסור לשרוף מזוזה, כמו שכתוב **"לא תעשו כן לה' אלוהיכם"**, וממילא כל העיר לא הופכת לעיר הנדחת, והמשמעות העצומה היא שכך המזוזה היחידה הזו מצילה את כל בני העיר שלא יפסידו את חלקם לעולם הבא (כאנשי עיר הנדחת).

ללמדנו שלעולם אל תפנה עורף לגמרי לבורא עולם, גם בזמן של נפילה עצומה תנסה בכל הכוח לצמצם נזקים עד כמה שפחות לחטוא, ולא לומר כאשר אבדתי ואין לי מה להפסיד, כי זה שקר!!! כל פירור של יהדות וקשר לבורא עולם שאתה יכול לשמר זה חשוב מאוד.

ודע לך שיתכן שדווקא מהפירושים של היראת שמים או הזיקה היהודית ששימרת זה מה שידליק את כולך חזרה למקורות חזרה לאבא שבשמים. ואני מכיר אישית אדם שחטא בכל דרך אפשרית בטומאה חמורה של מראות אסורות וכל המסתעף רח"ל, אבל בכל זאת הוא שמר פינה קטנה כי הקפיד לקבל את העלון "וטהר לבנו" כל שבוע ושבוע, ולמרות שרוב הפעמים הוא אפילו לא הציץ פנימה כי הוא היה רחוק מאוד מזה, וממש לא בא לו להתחזק ולהפסיק לחטוא, ופעמים רבות רצה להתנתק מהמנהג שלו לקבל את העלון "וטהר לבנו", אבל תמיד נשאר בטענה אולי בהזדמנות זה יעזור לי, ולא כדאי לנתק כל פתח חזרה!!!

ואכן יום אחד!!!! יום אחד הגיע!!! והוא נבהל כולו בראותו גדולים ומפורסמים שנפלו ברשתו של היצר הרע והובלו באזיקים על ידי שוטרים בבושה מחרידה שאין כמוה!!! הוא נבהל כולו, כי נוכח לדעת כי ליצר הרע אין גבולות הוא רוצח בדם קר!!! רשע מרושע שמחטיא גם נגד בורא עולם אבל דוחף אנשים לחטוא גם נגד חוקי המדינה בכדי שיסגרו בפניהם דלתות תשובה, וליצור להם נזק בלתי הפיך!!! זה זעזע אותו לחלוטין ובבהלה גדולה פתח את עלוני "וטהר לבנו" והתחזק בבכיות עצומות, ומיד ניתק את עצמו מכל הפתחים ליצר הרע, והתחזק והתקדש בתשובה שלימה, ועד היום משך תקופה ארוכה הוא ממשיך להתחזק על ידי לימוד מוסר ותפילות ושיעורי תורה וזהירות מופלגת מהיצר הרע!!!

וכל זה כי לא מחק באכזריות את הפתח הקטן לקשר עם בורא עולם, לא ניתק את הניצוץ היהודי הקטן שעדיין נגע בו, לכן גם אתה בכל מצב שתהא, תשאיר לך פתחים להתעלות למרות שזה רחוק ממצבך, בכל זאת אולי זה יקדם אותך להתעלות עצומה בעזרת ה' יתברך, ובעזרת השם יחד נתחזק ונחזק לאורך ימים ושנים עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן ואמן.

השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלוהים אחרים

של האדם לחיות בלי אמונה ובלי רוחניות. **ודבר** מעניין טוען החזון איש שיש כל כך הרבה פרשיות בתורה בה התורה כותבת ומזהירה בחומרת עוון עבודה זרה, כולל קריאת שמע ערבית ושחרית, ולאחר שביטלה אנשי כנסת הגדולה, כל דיבור בעניין עבודה זרה כבר לא מן המידה ולא שייך לנו כלל.

ולענ"ד נראה שכל אזהרות התורה נגד עבודה זרה לא בטלו מן העולם, אלא כפי שטען החזון איש שבזמננו יש תחליף ליצר הרע של עבודה זרה, והתחליף הוא חוסר

הגמרא סנהדרין ס"ג מספרת שאנשי כנסת הגדולה לאחר חורבן בית המקדש ביטלו את יצר הרע של עבודה זרה שגרמה לחורבן הבית, ומספרת הגמרא שהם ניסו לבטל גם את היצר הרע של זנות ועריות ואז ראו שאפילו ביצה לא יצאה מתרנגולת, הבינו חז"ל שאין ברירה ואי אפשר לבטל את יצר הרע של עריות, ובלית ברירה השאירו אותו.

והחזון איש [אגרות חזון איש ג' קפ"ד] כתב שפעם הייתה נטייה לחפש רוחניות מוחשית על ידי עבודה זרה, אבל היום שאין את היצר הרע לעבודה זרה, הנטייה הטבעית

וטהר לבנו - עקב

בשיעור "חברנו", וטען לו שהאמוראים רחוקים מלהיות חברים של מנשה ומלכי ישראל, כי מנשה והמלכים היו תלמידי חכמים עצומים מהם. **שאל** אותו רב אשי, אם גדולים אתם כל כך בתורה, מדוע עבדתם עבודה זרה?? ענה לו מנשה: דע לך, אם היית חי בתקופתי היית מרים את שולי גלימתך ורץ לעבוד עבודה זרה מרוב תאוה. הרי לנו שגם עבודה זרה הייתה בזמנם תאוה מושכת כמו זנות בזמננו, ובכל זאת התורה מדגישה שוב ושוב לא לעבוד עבודה זרה, והתורה לא חששה שעצם ההזהרות יגרמו לעורר את התאוה שהייתה רדומה!!!

ואולי בימינו **בדור חלש** כל כך אכן יש מקום **כמה שפחות לדבר בעניין** כי מרוב חולשת הדור **כל תזכורת מעירה את הדוב???** ויש **רבים וטובים** הסבורים כן.

אבל לעניין עדיין אצל רוב בני האדם הדוב התעורר ממזמן, ולרוב בני האדם חייבים תזכורת שחרית וערבית להיות קדושים ולהישמר מטומאה חס ושלום, ועדיין חייבים אנו להתייעץ בגדולי ישראל כל עניין לגופו, כי חכמתם גדולה מכל אדם.

ומכל מקום, אם מכיר אתה בחולשתך, ואתה יודע בעצמך כי בוער בך כבר היצר של הטומאה, אל תתפתה לא ללמוד ספרי חיזוק שיצננו את אש התאוה, כי זו ממש עצת היצר שרוצה שתמשיך בטומאתך, אלא אדרבה עליך להילחם ביצר על ידי חיזוקים כל זמן ששייך, וכמה פעמים ביום, כי זו מלחמת חיידק!!! ועל זה בנויה קדושת עם ישראל!!! אז החזק במוסר וחזק ואמץ ותתעלה ותתקדש ותנצח את יצרך אמן ואמן.

והיה עקב

אבל בכל זאת, אם משעבדים את הגוף לבורא עולם, אז כל הגוף מהעקב עד לקדקוד מקבל את החשיבות המקסימלית הקיימת בעולם, שהיא שלימות הבריאה האלוקית, שמשעבדים את הגוף ואת הנשמה לעבודת הבורא!!! והנשמה שמחה לשכון בגוף קדוש שכזה, וכמו שהעקב סובל את הגוף כך הנשמה סובלת את הגוף.

ללמדנו שעלינו להשקיע בעיקר בנשמה ולא נשקיע את עיקר זמננו וחיינו בגוף שהוא רק זמני וכמעטפת לעיקר שבנו שהיא הנשמה, הנה כל האוכל שאכלנו וכל התפנוקים מה יצא לנו מכל זה?? הנה היופי שהשקענו בו התקמט ונדף במשך השנים כלא היה, בקבר שכן מיליונר שכל כספו שצבר לא מועיל לו כי הוא כבר שלד עצמות בלי שום השפעה, רק מי שהשקיע בנשמה כל ההשקעה היא שלו לנצח, ונהנה מזה כל רגע ורגע בחייו ובעיקר לאחר מותו, אז מה לך נרדם קום קרא לאלוקיך, ויחד נשקיע ונתעלה ובעזרת השם נתקדש ונקדש שם בורא עולם כל זמן חיינו אמן ואמן.

והיה עקב תשמעון – המשך

מקצה לקצה בגוף, מלמעלה עד למטה, כל עצמותי יאזינו ויקשיבו לדברי ה', וזה סוג של "נעשה ונשמע" של שמיעה מוחלטת, שמיעה של התמסרות מוחלטת לקיים מא' ועד ת' את כל דברי ה' "ועשיתם אותם".

זוהי הפרשה היחידה בתורה שמתחילה ונקראת על שם איבר שבגוף האדם, ואם כבר, אז על איזה איבר?? לא על החשוב שבאיברים - הראש או הלב, אלא על העקב, אבר שדורכים עליו כל הזמן, שכל לחץ וכובד האדם עליו, כי זה בא לסמל לנו שהגוף מלא דריכות ולחצים וחסר חשיבות מול הנשמה הקדושה.

כאמור פרשתינו היא היחידה שקרואה על שם אבר שבגוף, ושימו לב, אפשר לחדש כאן בדרך הדרוש "עקב תשמעון"- במקום **שבאזן** תשמעון אתם - "עקב תשמעון", כי לשמוע את דברי ה' צריכים כביכול לשמוע

ולעבדו בכל לבבכם

זוהי מדהים!!! עד כמה בורא עולם אוהב אותנו ורוצה בנו ואוהב את קרבתנו אליו בכל דרך אפילו בצורה של בקשות ממנו, העיקר שאנחנו פונים אליו ומדברים אליו כבן לאבא, וזה גורם לבן אדם לאהוב חזרה בלב ונפש, ולעבוד את השם מכל הלב ובאהבה רבה, ולכן תפילה היא עבודה שבלב, שהיא מביאה לנו אהבה ושמחה לעבוד את הקב"ה מכל הלב.

ראיתי הסבר מתוק מרבי בנימין דיסקין אב"ד הורדנא אביו של המהרי"ל דיסקין זצ"ל, שהסביר מדוע הגמרא תענית ב' אומרת שתפילה היא עבודה שבלב??

ותשובתו הנפלאה היא, שלא רק שאתה מקבל רשות לבקש רחמים מבורא עולם שיעזור לך, אלא הקב"ה עוד מחשיב לך את התפילה למצווה שתקבל על קיומה שכן.

וחשבתי להוסיף שהיצר הרע לא נרדם בראותו את מתנת התפילה שקיבלנו מבורא עולם, אלא הוא הופך קערה על פיה, שדווקא בגלל החסד העצום שאנחנו גם מקבלים עליה שכן כמצווה, דווקא בנקודה זו הוא בא ומקשה לנו את התפילה, כשם שמקשה את קיום המצוות, כי הוא מציג לנו זאת כחלק מעול המצוות החובה שקשה לנו לקיימם מפני כובד הגוף, ומשכיח לנו כי בעצם התפילה היא זכות יותר מאשר היא חובה לנו.

לכן כאשר היצר מכביד עלינו את התפילה נזכור שזה גם זכות וגם חובה, ואין אפשרות לחמוק ממנה, אבל גם משתלם לנו מאוד לקיים אותה, ונזכור שחלק מהחסד הוא מה שבורא עולם הפך את הזכות לחובה כך שנהיה חייבים להתפלל,

וטהר לבנו - עקב

אבל אם מתפללים לא נתפלל מתוך הכרח אלא נתמסר לתפילה ונזכור שזו זכות גדולה וחסד ומכל הצדדים אנחנו יוצאים מורוחים מהתפילה.

*והיה עקב

לשמוח והלאמין בעצמו ובחשיבותו שזכה להיות קרוב לבורא עולם וללכת בדרך התורה וכאמור. **כי מכוח השמחה והביטחון שהוא טוב לשמים, זה יעודד אותנו להתמיד בטוב ולהתבסס כראוי בדרך הישר והטוב, ורק לאחר תקופה ארוכה שכבר נקבע בנפשו דרך הישר והטוב כטבע ממש, אז ישפיל עצמו ויחזור בתשובה ויתקן את חטאי העבר, ואז אכן ירעד מכל צל צלו של עבירה שלא תיקן כי אוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה, וגדולי ישראל רעדו מאימת הדין דוגמת משה רבינו ורבן יוחנן בן זכאי שרעדו לפני מותם מהגיהנום.**

ואולי לפי זה מובן שהתורה מתחילה בלשון שמחה "והיה" – שקודם כל אדם שחוזר בתשובה ומתחזק עליו לחיות בשמחה עצומה ובביטחון עצום שהוא עושה רצון הבורא ומתקרב לה', ורק לאחר מכן – לאחר תקופה ארוכה שהתבסס ממש בדרך הישר אז ינהג כ"עקב" שירגיש מושפל כי בעבר חטא כנגד ה' ועליו לתקן זאת.

ואולי זה כוונת המזמור בתהילים, שקודם חייבים "עבדו את ה' בשמחה" ורק אחרי תקופה "ויגילו ברעדה" שאחרי שהאדם התקרב תקופה ארוכה אז עליו לרעוד מהעבירות שחטא בעברו ועליו להתאמץ לתקנם, אבל בכל זאת גם בתקופה זו עליו להמשיך לעבוד את ה' גם מתוך שמחה, שזה להיות קרוב אל ה', וזכה שיש בידו לתקן את עברו ב"ה, כי לעולם חייב אדם לעבוד את ה' מתוך שמחה, ואוי למי שאינו עובד בשמחה ככתוב מפורש "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה".

דאיתני הסבר נפלא בשם האדמו"ר השר שלום מבעלזא זצ"ל שעמד על לשון הפסוק שמצד אחד כתוב "והיה" שזה לשון שמחה, ומצד שני כתוב "עקב" שזה החלק התחתון של הגוף שכל הגוף מעליו וכפי שכתב הרבנו בחיי, וזה מבטא שפלות וענווה, וטוען האדמו"ר שכך צריך להיות – שאדם ירגיש שפל מאוד בפני ה' כי מי הוא ומה הוא לעומת ה'!! **אבל** ממשיך וטוען האדמו"ר שאסור לאדם לעבוד את בורא עולם רק מתוך שפלות וענווה כי חייבים לעבוד את בורא עולם בשמחה כמו שכתוב "עבדו את ה' בשמחה", אז איך מחברים בין הקצוות?? **עונה** האדמו"ר שכן אדם צריך להרגיש מצד אחד שפל, אבל עליו לשמוח בכוח אמונתו שבעתיד הוא יחזור בתשובה שלימה ויהיה קרוב לבורא עולם, ומחשבה זו מביאה לו שמחה גם עכשיו שהוא שפל כעקב, ולכן התורה כותבת "והיה עקב".

והאמת שבעניין זה הרהרתי רבות, כי בחיזוק שנתתי לפני מבקשי ה', טענתי להם שיהודי יכול לחזור מכאן ולהבא מדרך רשע, ולדבוק בדרך הישר באמת ובתמים ולמרות שבעבר הוא חטא חטאים גדולים ועצומים בכל זאת הוא מעכשיו עבד ה' ככתוב "עבדי ה', יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם", ועליו לשמוח ולבטוח שאין לו מה לפחד מיום המיתה ומיום הדין, כי הוא הולך כעת בתמימות עם ה' ומשתדל בכל כוחו לעשות הטוב בעיני ה'.

ולמרות שכתוב "אשרי אדם מפחד תמיד", אכן תמיד יש פחד שלא ניכשל חלילה ונחזור לדרך החטאים ח"ו, ופחד זה שייך כל רגע ובכל מצב עד יום המיתה, כמאמר חז"ל אל תאמן בעצמך עד יום מותך, אבל האדם המתחזק חייב

ויזכנו בורא עולם לזכות לתשובה שלימה וקבועה ושנצליח לתקן חטאי העבר, ולעולם נזכה לעובדו בלבב שלם ומתוך שמחה עצומה, ובלי טרדות של פרנסה וכל מיני טרדות, רק לב פנוי לעבודתו יתברך שמו אמן ואמן.

והודו לה' כי טוב, כשהראיתי את הדברים להגאון רבי יחיאל נוביק שליט"א ר"כ דעת יוסף, מיד אמר לי שיסוד הדברים מפורשים ביסוד התשובה של רבינו יונה, וז"ל רבינו יונה: אדם אשר פשע וחטא ונבא לחסות תחת כנפי השכינה ולהיכנס בדרכי התשובה אשכילך ואורך בדרך זו תלך: ביום ההוא ישליך כל פשעיו אשר עשה, "ויעשה עצמו כאלו בו ביום נולד" ואין בידו לא זכות ולא חובה, וזה היום תחילת מעשיו, היום יפלט אורחותיו שלא יטו מעגלותיו מדרך הטוב, ודרך זו תביאנו לשוב בתשובה שלמה, "כי הוא יעשה עצמו כמשליך מעליו כובד העונות ועוצם החטאים אשר עשה".

ולא יבהילוהו רעיוניו ולא יניחוהו לשוב כי יבוש מחטאיו, כי יחשוב: איך אוכל להעזי פני ולשוב ואני חטאתי עויתי פשעתי כזאת וכזאת עשיתי עברתי ושניתי ושלשתי עד אין ספורות, ואיך אבוא עוד לפניו כבושת גנב כי ימצא, כי בושתי לעמוד לפניו, ואף איך ארמוס חצרו ואיך אשמור חוקי? אל יחשוב כן, כי המסית יושב כזבוב במפתחי הלב, מתחדש עליו בכל יום, צופה ומביט להכשילו ומשום לבו לעצה הרעה הזאת.

רק יחשוב כי כן מדת הבורא יתברך, ידו פשוטה לקבל שבים, לכן טוב לו להשליך פשעיו ולעשות לו לב חדש, וכה יעשה ביום טהרתו בהתנדבו רוחו אותו להיות עבד לבוראו יפיל תחינתו לפני בוראו, ויאמר: אנא השם חטאתי עויתי פשעתי כזאת וכזאת עשיתי מיום היותי על האדמה עד היום הזה, ועתה נשאתי לבי ונדבה אותי רוחי לשוב אליך באמת ובלב טוב ושלם בכל לבי ונפשי ומאודי ולהיות מודה ועוזב להשליך מעלי כל פשעי ולעשות לי לב חדש ורוח חדשה, ולהיות זריז וזהיר ביראתך, ואתה ה' אלקי הפותח יד בתשובה ומסייע לבאים לטהר, פתח ידך וקבלני בתשובה שלימה לפניך, וסייעני להתחזק ביראתך, ועזרני נגד השטן הנלחם בי בתחבולה ומבקש נפשי להמיתני לבלתי ימשול בי, והרחיקהו מרמ"ח איברים שבי, ותשליכהו במצולות ים, ותגער בו לבלתי יעמוד על ימיני לשטני:

והסיר ה' ממך כל חולי

על הגוף של השני על ידי עין הרע. **ובעצם** הברכה כאן לפי זה שבורא עולם לא יתן לעין הרע להשפיע עלינו, וכל כך איך ולמה? האם זה ברכה או שיש כאן תהליך הגיוני??

ונראה להסביר בפשטות, שהיות ויהודי שומר תורה ומצוות ממלא את כל מהותו בקשר רוחני עם ה', ממילא אין מקום להשפעה אחרת של אדם חיצוני להשפיע עליו לרעה. **אבל** היות ואדם ניסה להשפיע למרות שזה לא

הגמרא בבא מציעא קז' מביאה את דרשת רב על הפסוק הזה ש"כל חוליי" הכוונה לעין הרע, כי רב טוען ש99 אחוז מהמתים בבית קברות מתו לפני זמנם בגלל עין הרע.

ודאיתני בדרשות הר"ן הסבר לכך שהנה המצב רוח הנפשי משפיע גם על הגוף, ולכן אדם שמח כביכול איבריו קלים ואילו אדם עצוב גופו כביכול כבד עליו, כי כך בנוי העולם שהנפש תשפיע על הגוף, ולכן גם אדם חיצוני יכול להשפיע

וטהר לבנו - עקב

בנפש לטוב או לרע, ולכן אם העין רעה לא יכולה לחדור בך, זה מוצא מקום באחד שקשור אליך, והשונאים שקשורים בך הם אלו שישבלו מזה, יותר מהאהובים שלך, ואולי זה כבר כן ברכה מיוחדת, או שבדרך כלל אוהבי צדיק גם כן צדיקים ואוהבי ה' כך שגם עליהם אין כוח לזר להשפיע עליהם לרעה.

השפיע עליך בכל זאת כוח השפעתו קיימת בעולם וחיבת היא לחול על אדם אחר, וממילא התוצאה "ונתנם בכל שונאך".

וגם זה לא רק מכוח הברכה היא, אלא יש בזה גם הסבר פשוט, שהרי אוהבים ושונאים זה אנשים שיש להם קשר

ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה

מהילדים הצדיקים שלנו, ושנזכה יותר שנים בחיינו לראות אותם הולכים בדרך התורה הישר והטוב. **ובכדי** להשלים את מה שה' מתאוה לתפילתם של צדיקים, נשלים זאת בתפילה מכל הלב ובכוונה עצומה על חינוך הילדים שילכו בדרך הישר, ובכלל לא חסר על מה להתפלל.

ולפי הסבר זה מתורץ גם שאלת המפורשים למה התורה כופלת את דבריה, שהרי בפסוק הקודם כתוב מפורש שהי "**בירך פרי בטןך**" ואם כן ברור שלא יהיה עקר ועקרה? **אלא** התשובה היא כאמור, שה' מברך שלעם ישראל יהיו ילדים, וחוף מזה הקב"ה מברך שעם ישראל לא יסבול כמה שנים של עקרות כפי שהיה אצל האבות הקדושים, למרות שבסופו של דבר כולם הולידו, כי על שנים של עקרות עם ישראל התברך, שלא יסבלו בהמתנה לילדים.

המפורשים שואלים מה הקשר בין חלקי הפסוק, וכי בגלל שברוך תהיה מכל העמים לכן לא יהיה בך עקר ועקרה, ובעצם מה מיוחד דווקא עניין שלא יהיה בעם ישראל עקר ועקרה שבה נבלוט בברכה מעל כל הגויים? **וייתכן**, שהרי כל האבות והאימהות הקדושים והקדושות היו עקרים ועקרות, והסיבה לכך כתב ברש"י כי הקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים, אבל כאן בורא עולם אומר לעם ישראל למרות שאני תאב לתפילת צדיקים אבל כנגד זה יהיה כוח הברכה שאתם תהיו מבורכים יותר מכל העמים, שלעם ישראל הקב"ה לא יתן בנו עקר ועקרה בכדי שנתרבה בעולם יותר מכל העמים.

וגם שהגויים יראו שאנחנו עם מבורך בלי חסרונות בגוף, וגם שיהיה לנו יותר שנים מבורכים עם הנחת שיש לנו

וגם שהגויים יראו שאנחנו עם מבורך בלי חסרונות בגוף, וגם שיהיה לנו יותר שנים מבורכים עם הנחת שיש לנו

וכולי תפילה שבורא עולם יעשה ניסים ונפלאות לעם ישראל, שלכל יהודי יהיה זרע של קיימא, ושכולם יזכו דורות שירים מבורכים, בלי צער המתנה ובלו צער גידול בנים, ובלו עול של פרנסה, אלא ברכת ה' תהיה על כל עם ישראל שיתקיים בנו "וברך פרי בטןך ופרי אדמתך", שפע ילדים ושפע בפרנסה טובה, ושפע רוחניות!! אמן ואמן.

*כימי השמים על הארץ

בניום כה' תמוז כשאמרת **תהילים** התבוננתי בפרק קג' יא' בכתוב "**כי כגבה שמים על הארץ גבר חסדו על יראיו**",

והובן לי פשר הדבר, שכל שנה של האבות מילא את חלל העולם בחסד, שממילא כל העולם כולו מלא בחסדי אבות, ולכן גבר חסדו על יראיו, שזכות חסדי אבות משמש את יראי ה' שבכל הדורות הקיימים בעולם כולו שיהנו ממידת החסד הקיים בעולם.

כתב הרא"ש כימי השמים על הארץ, כמהלך שמים לארץ כן עולים ימי חיי האבות, ימי אברהם 175 ויצחק 180 ויעקב 147 שביחד יוצא 502 שנים, ומזה יש להוריד 2 שנים כי רק בגיל 3 הכיר אברהם את ה', ממילא נשאר לנו בדיוק 500, והוא בדיוק כמו המהלך משמים לארץ 500 פרסאות.

וצריך להבין מה משמעות העניין? מה משמעות החלל בין הארץ לשמים לשנות חיי האבות הקדושים???

ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת

לאכילת האדם, והרי האדם לא אוכל עשב? (למרות שאפשר לתרץ שנלמד מזה שבהמה בגלל שאוכלת עשב נחשבת גבי מעשר שני כגידולו מן הארץ), אלא יתכן שטמון כאן עוד עניין.

שהקב"ה אומר לבני אדם לא רק שלאכול מעט ולשבוע זה ברכה, יש בזה גם היבדלות מבהמה, שאדם אוכל רק לשובע נפשו ולא לתאוות האכילה כמו בהמה, אבל אם אדם אוכל לתאוותו בלי הגבלות, הרי הוא כאכילת הבהמה את עשב השדה, וכביכול התורה מצווה אותנו יהודי יקר: הבהמה אוכלת לתאוותה ואילו אתה יהודי תאכל רק לשובע נפשך.

וייתכן שלכן מיד כתוב "**השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים**", שהתורה מזהירה שאם אדם אוכל כמו בהמה בקלות הוא עלול להידרדר וליפול בעבירות חמורות לתאוות נפשו, כי קשה לו לעצור עצמו מדחיית סיפוקים.

הגר"ז זצ"ל הקשה מדוע לגבי אכילת אדם כתוב "**ואכלת ושבעת**", ואילו כלפי אכילת בהמה לא כתוב "**ושבעו**"? ויתרץ שכלפי אכילת בני אדם יש ברכה מיוחדת וכפי **שרש"י** כתב בפרשת **בחוקותי "ואכלתם לחמכם לשובע"** – שיהא אוכל קצת ומתברך במעיו שיהיה שבע מהקצת, וברכה כזו שייכת רק בבני אדם ולא אצל בהמות, ולכן אצל בהמות הברכה שתאכל ככל שתצא.

והתבוננתי בדבריו הקדושים, מדוע אכן לא שייכת הברכה שאוכלת מעט והקצת מתברך במעיה גם כלפי בהמה, הרי ככה אדם מוציא קצת הוצאות על בהמתו ממילא יוצא שהוא חוסך כסף רב?!

אלא נראה, לתרץ על פי שאלה נוספת שלמרות שהגמרא לומדת מהפסוק שחייב אדם להקדים את אכילת בהמתו לפני אכילת עצמו, כפי שהתורה הקדימה את אכילת הבהמה לאכילת האדם, בכל זאת עדיין קשה שכביכול התורה כרכה וחיברה את אכילת העשב של הבהמה

**** למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד באכם עד המקום הזה ממרים הייתם עם ה'**

בהתחלה בשנתיים הראשונות – העגל ומרגלים וקרח, וכן בסוף בשנתיים האחרונות בתלונות ושם רע וכפיות טובה על המן שלכן נענשו בנחשים השרפים, אבל כל העשרות

הקשה הגאון רב אליהו פרידלנדר שליט"א מנהל ת"ת **תורת אמת ב"ב מח"ס "חן השולחן"**, למה אמר משה רבינו שעם ישראל חטא משך 40 שנה, הרי הם חטאו רק

וטהר לבנו - עקב

שנה, למרות כל התעלותם ולמרות זכיתם להיחשב ל עם ולהיות תלמידי משה רבינו המושלמים, כי חטאם בסוף 40 שנה הוכיח שכל 40 שנה לא תיקנו את שורש חטאם ומרדנותם ולכן בשעת ניסיון נפלו רח"ל.

זזה שיחתי לתלמידי היקרים בשיעורי האחרון בסיום שנת הלימודים, מתוך הכרת הטוב להם שעברנו שנה מלאה באתגרים והתקדמנו אל הסיום בהצלחה, ושמחתי שאכן סיימנו באופן נפלא ומושלם את שנת הלימודים בהנאה ובכבוד הראוי בלי פגם ח"ו אצל אף אחד מהתלמידים אלא כולם התעלו והתקדמו מעלה מעלה בס"ד הודו לה'.

והיה עקב

וכן מצאנו במשנה **סוטה פרק ט' ט'** משבא אלעזר בן **דינאי**, ותחינה (יש גרסה תחילה) בן פרישה (בן פרישה) היה נקרא, חזרו לקרותו בן הרצחן. ומבאר **היכין** שבהתחלה היה מטריד אנשים בדיני תורה בלי סוף על כל דבר קל ולכן כונה **"בן דינאי"**, ולאחר מכן הידרדר יותר והיה רב עם אנשים גם נגד התורה ולכן כונה **"בן פרישה"** שצריך לפרוש ולהתרחק ממנו, ובסוף הידרדר לרצח **"בן הרצחן"**, והוא התפרסם לרוצח מפורסם מאוד כמופיע **בכתובות כז'.**

ובפשטות בכדי לדון עם אנשים בדיני תורה פעמים רבות בלי סוף צריך להיות ת"ח עצום, כי כך יודע איך לנצח ובגלל הניצחונות יש לו חשק ותאוה לתבוע ולהמשיך לתבוע לדין תורה, ואכן מצאתי **בספרי שופטים כא'** **"משבא רבי אלעזר בן דינאי ותחינה בן פרישה היה נקרא חזרו לקרותם בן הרצחנים"**, שתחילה היה **רבי ובסוף הפך לרוצח המונים!!**

ובתשעה באב מצאתי **בקינות בפיוט ו' "שבת סרו מני"** כותב **"צעק עמי בימי בן דינאי"** וראיתי בפירושי הראשונים **"אוצר הראשונים"** שהכוונה לאלעזר בן דינאי, וביסופון כתב עליו יוסף בן מתתיהו שאלעזר בן דינאי היה **"שווד ששכן בהרים זה שנים רבות"** ובהמשך כתב **"חבורת הליסטים ומחרורי המרי"** של אלעזר בן דינאי התנפלה על שכניהם השומרונים במחוז עקרבית והרגו בהם בלי לחוס על זקן וטף, והעלו את כפריהם באש, והוא היה ממנהיגי הקנאים במרד נגד הרומאים.

בקיצור הוא היה רבי תחילתו והיות ונהנה לצער אנשים אפילו ברשות התורה כביכול **נבל ברשות התורה**, נגרר **והידרדר למריבות** שבעליל נגד התורה, ובסוף **הידרדר לשוד ורצח המונים**, ובסוף היה **ממנהיגי המרד** שנלחם נגד הרומאים אבל גם נגד **דעת תורה** צרופה של רבן יוחנן בן זכאי שסבר שצריך להיכנע ולא למרוד נגד הרומאים,

ובגלל המורדים הרומאים החריבו את בית המקדש והרגו יהודים בלי סוף, וכידוע בסיפור עם המשל של **חבית הדבש והנחש על פיה** שהקיסר טען **שמרסקים את החבית יחד עם הדבש**, ולכן החריב את בית המקדש ורצח את יושבי ירושלים **בגלל המורדים שלא נשמעו לדעת תורה.**

כי ה' אלקיכם אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד

אומנם הר"י בן שושן מקשה עליהם שהרי **גמרא בסוטה כא'** מפורש שעבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה, ואם כן בפשטות גם מצוה תכבה עבירה, אבל משמע מהשפתי חכמים בדעת רש"י וכן מהרמב"ם בפירוש שאין מצוה מכבה עבירה, לקזז את העונש של העבירה במחיקת שכר המצווה.

שנים באמצע שזה רוב רובו של השנים בהם לא חטאו כלל עם ישראל!?

ונראה לתרץ בדרך אפשר שהנה מצאנו שאחרי 40 שנה שמח בהם משה ואמר **"היום הזה נהיית לעם לה' אלוקיך"** (דברים כז, ט), וגם כתוב **"ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניכם לראות ואזינים לשמע עד היום הזה"** פרק כט' ואמרו חז"ל **בגמרא ע"ז** ה' שאין אדם עומד על דעתו של רבו עד 40 שנה, והיות ועם ישראל התעלו במשך כל 40 שנה והגיעו שלב אחר שלב לדרגת תלמידי משה רבינו בשלימות, דווקא אז היה צער גדול נורא ועצום למה חטאו בסוף ה 40

כתב רש"י והיה עקב תשמעון - אם המצות קלות שאדם **דש בעקביו תשמעון** ושמר ה' אלקיך לך את הברית וגו' - ישמור לך הבטחתו.

נפילה גדולה מתחילה מנפילה קטנה, שאדם מזלזל שהיא כביכול לא ממש נחשבת לנפילה, ואכן בלומדי עם **תלמידי המצוינים בת"ת תורת אמת ב"ב בנביא עובדיה א' מפסוק י' - יז "מחמס אחיך יעקב תכסך בנשה ונכרת לעולם: ביום עמדך מנגד ביום שבות זרים חילו ונכרים באו שערי, ועל ירושלם ידו גורל גם אתה כאחד מהם":** וכתב **רש"י**: ביום עמדך מנגד - שלא באת לעזור לו. גם אתה כאחד מהם - נחשב כאילו אתה מן הבאים עליהם:

והנה הנביא מתחיל מפשע שנראה לנו מזערי לעומת הפשעים הגדולים של אדום שהחריבו את בית המקדש השני ורצחו רבבות ומיליוני יהודים במשך דורי דורות, והגלו את ישראל מארץ ישראל לגלות קשה ואכזרית, אבל בכל זאת הנביא מתחיל בפשע הקטן כביכול שבתקופת בית ראשון אדום לא עזרו לעם ישראל, והנביא מחשיב זאת לפשע חמור כאילו הם נטלו חלק בחורבן בית ראשון למרות ודווקא בגלל שעמדו מן הצד ולא עזרו!!

ושלב שני בפשעיהם - עליה בדרגת פשעם הוא, שבחורבן בית ראשון אדום שמחו לאיד - לצרתם של ישראל ככתוב **"ואל תרא ביום אחיך ביום נכרו ואל תשמח לבני יהודה ביום אבדם ואל תגדל פיך ביום צרה"**, והשלב הנורא הגדול יותר הוא **"אל תבוא בשער עמי ביום אידם אל תרא גם אתה ברעתו ביום אידו ואל תשלחנה בחילו ביום אידו"** שהכוונה לחורבן בית שני ורציחת היהודים על ידי הרומאים על פי המצוות זוז, והשלב האחרון כביכול זה התעללות בשרידי הפליטה בכל תקופת גלות אדום, ככתוב **"ואל תעמד על הפרק להכרית את פליטיו ואל תסגר שרידיו ביום צרה"**.

וייתכן שהנביא מלמד אותנו שאדום התחילו בפשעים קלים כביכול - עמידה מהצד, אבל משם הם הידרדרו לפשעים מחרידים, כי פשע קטן גורר למדרון, כמו שכתבתי על הידרדרות פרעה שהיה צדיק בתחילתו ושלוש חודשים פרש ממלכות מצרים כי לא רצה לצער את עם ישראל ובסוף הרשיע יותר מהרשעים שדרשו ממנו לצער את עם ישראל.

כתב רש"י לפייסו בממון, טוען הרא"ם וכי שייך לשחד בכסף את בורא עולם!?

לכן פירש שהקב"ה לא יקח מצוה בכדי למחוק עבירה ועונשה, אלא הקב"ה יתן עונש על עבירה ושכר על מצוה, ובעצם כך שיטת הרמב"ם בפירושו המשניות אבות ד' כב'.

וטהר לבנו - עקב

להתיר חטאים, אזי בכוח המצווה להגן מייסורים ככתוב וחסאך בצדקה פרוק וצדקה תציל ממות.

וכמו שכתוב במשנה בסוטה פ"ג ה' דעת תנאים שנים סוטות לא מתות מיד למרות ששתו מהמים המרים האמורים לצבות בטן ולהורגה בפיוצוץ ביטנה, בשכר ששלחו את בניהם ללמוד תורה – זה מגן עליהם שלא ימותו מיידית בבית המקדש.

אבל מה שבוודאי מועיל זה לחזור בתשובה על העבירות ולעזוב דרך רשע ולהרבות במצוות, ואכן באופן שכזה כל מצווה ומצווה בלי ספק מנקה יחד עם התשובה את העבירות שעשינו מתוך טיפשות רח"ל, ובעזרת ה' כולנו נתחיל את אלול כראוי מתוך תשובה ומעשים טובים אמן.

גזירת הכליה של עם ישראל – ע"פ הנכתב בפרשת כי תשא ובשלח, ושינוי הלשון בפרשה

האבות, ומכוח זה הצליח משה לבטל לגמרי את הגזירה משבט לוי שחטאו רק בחטא אחד ולא שנים כשאר עם ישראל. **וכל המהלך הוא גם על הנשים, או שיש שלא מדברים עליהם כמו כלב ויהושע שבוודאי לא היו כלים!?** וזה תלוי במחלוקת **מדרש רבה נא** "לילקוט האם הנשים חטאו במרגלים – האם הם בכו בלילה יחד עם כל עם ישראל.

אומנם נבהלתי והיה נראה שכל חידושי זה נפל, שהרי **בפרשת עקב** כתוב כלפי חטא העגל "הרף ממני ואשמידם ואמחה את שמים מתחת השמים ואעשה אותך לגוי עצום ורב ממנו", **ופלא שלא כתוב כך בפרשת כי תשא!?** וגם הצטערתי שלפי זה **כל החידוש הקודם לא נכון**.

ועזרני הקב"ה ברחמי, ששמתי לב א. שבחומש דברים הוקדם המוסר והפירוט על חטא המרגלים לפרשת דברים, ורק בפרשת עקב קיבלו מוסר ופירוט על חטא העגל, וכל כך למה!?! ולמה בפרשת דברים וגם בפרשת עקב לא כתוב בסיפור חטא המרגלים את העניין שה' הציע למשה שיעשה אותו לעם גדול וכו' במקום עם ישראל!?!

אלא יתכן שלאחר חטא המרגלים שאמר הקב"ה למשה שכוחו עצום שהעם שיצא ממשה מחובר הוא לכוח האבות וביחד הם כביכול כיסא חזק שיש בו 4 רגלים וכנ"ל, מזה למד משה בענותו כי רבה, שכבר בחטא העגל הצלחתו להגן על עם ישראל ולבטל את השמדת עם ישראל, הוא בלא בגלל כוחו העצום, אלא בגלל שצורף לו כוח ג' אבות כפי שנמסר לו בחטא המרגלים, בבחינת הוכיח סופו על תחילתו.

אומנם למרות ענוותו של משה, מותו מקום למד משה על הכוח העצום שניתן בידו שנלחם להגנת עם ישראל בעוצמה רבה בכוח ד' הרגלים של הכיסא, ואכן ענווה וגאווה בו זמנית, להשתמש בכוח העצום להגן על עם ישראל, ומאידך להיות עניו ולטעון שההצלחה היא בעיקר מכוח ג' אבות שהם העיקר.

אומנם עדיין קשה שהרי בכל זאת מצאנו שצדקה מועיל נגד עונשים ככתוב "וחסאך בצדקה פרוק", וכן "וצדקה תציל ממות"?

ונראה לבאר העניין באופן כזה, שהרי כתוב **במשנה יומא ה' ט'** "האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לחזור בתשובה", דהיינו שיש מטרה שאדם לא יתיר לעצמו לחטוא בהרגשה טובה שזה תחת השליטה שלו, ולכן גם ביחס לשוחד להקב"ה יתכן שהכוונה שאדם יחטא בלב שקט ורגוע בהיתר שלא ייענש כי הוא יתקן זאת על ידי צדקה שעשה או שיעשה.

אבל אם עושה צדקה וחסד לשם שמים לעזור לזולת וכן כל מצווה אחרת לשם המצווה **בלי חשבונות זדוניות** –

לכאן קשה מדוע הקב"ה הן לאחר חטא העגל והן לאחר חטא המרגלים, אמר למשה שישמיד את עם ישראל ויעשה את משה לעם גדול, הרי שבט לוי כולו לא חטאו בעגל - רש"י **במדבר א מט'** – ומשמע **מרש"י** שרק מי שחטא בעגל וגם במרגלים נגזר עליו למות (במדבר) ויש דעות שגם לא חטאו בחטא המרגלים. **וכפשטות דברי המהרש"א סנהדרין קט'** שהקשה מדוע יעקב הזכיר חטא המרגלים על שמעון ולוי – הרי לוי לא היו בחטא המרגלים, א"כ מדוע הציע הקב"ה שימותו ולא יישאר מהם זכר, ורק ממשה יתחיל עם ישראל מחדש!?!

וגם מדוע בחטא המרגלים **בפרשת שלח**, הוסיף הקב"ה שיעשה ממנו עם גדול **ועצום ממנו**, לעומת הכתוב בחטא העגל **בפרשת כי תשא** "ואעשה אותך לגוי גדול"?

ונראה לעני"ד שיתכן שלא חטאו תחילה בהצעה לשלוח מרגלים, אבל חטאו שככל עם ישראל בכו בלילה ההוא בכי חנינם, ולכן יעקב אבינו הזכיר גם את שבט לוי בחטא המרגלים, ואכן לולי תפילת משה גם שבט לוי היו מתים מחמת חטא אחד, ולכן הציע ה' שעם ישראל יצא ממשה לבדו, ורק לאחר תפילת משה נגזרה גזירה רק על החוטאים בשני חטאים, ולכן שבט לוי ניצול מהגזירה.

ואכן מצאנו ששבט יהודה ואפרים למרות שהנשיאים שלהם כלב ויהושע היו צדיקים והלכו בגלוי נגד כל המרגלים, בכל זאת בני שבטם חטאו ובכו יחד עם כלל עם ישראל, וא"כ יתכן שגם שבט לוי למרות שלא היה להם נשיא שחטא במרגלים בכל זאת הם נגררו כמוהם ובכו באותו לילה.

וייתכן, שבחטא העגל לא נכתב שממשה יצא עם "עצום" ורק בחטא המרגלים, והסיבה היא כי בחטא העגל משה היה כביכול רגל אחד בכסא כנגד כסא של 3 רגלים = כנגד 3 אבות, שלא מחזיק מעמד, ואילו בחטא המרגלים הקב"ה צירף את כוחו של משה לכוח 3 האבות, ולכן כאן קיבל את ההבטחה שיצא ממנו עם גדול ועצום, ומזה למד משה שכוחו עכשיו עצום ביותר שנוסף לו כוח 3

וטהר לבנו - עקב

לאר"י, שזה היה העונש החמור מכל העונשים שקיבלו עם ישראל, כמו כן משם התגלה למשה כוחו העצום וכנ"ל, ואכן בפרשתנו לאחר חטא העגל שוב מוזכר חטא המרגלים בקצרה.

ומה שהוקדם בחומש דברים קודם סיפור ומוסר על חטא המרגלים, בפשוטות כי זה היה החמור מכולם, שבוזה הוכרע דינם שכל עם ישראל מעל גיל 20 שיצאו ממצרים למות במדבר ולא להיכנס

עוצמת משה רבינו – מה ה' שואל מעמך

של כלל עם ישראל, לכן בו התקיים תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו.

ואולי זה עניין המסווה ששם משה שעם ישראל אחרי חטא העגל לא יכלו לראות פניו הקדושות המלאות ביראת שמים עצומה, ואולי גם כל אחד הכיר או הרגיש את חלק היראה שאבד ממנו ונשאר העתק ממנו אצל משה רבינו.

ודוגמא לרעיון זה הוא, **מירושלמי** פאה פ"ב ה"ד שמשה רבינו קיבל כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש, ובכל זאת כל תלמיד ותיק שחידש חידושים בתורה, החידוש מתייחס לו למרות שמשה כבר ידע חידוש זה קודם.

ועפ"ז מתורצת קושייתו של תלמידי היקר **והעילוי יעקב בולג ני"ו מכיתה ח' תורת אמת ב"ב**, מדוע גם שבט לוי שלא חטאו הורידו את עדיים שקיבלו בהר סיני? ומדוע גם הם לא הצליחו להסתכל בפני משה, הרי לא חטאו? ועליהם לא שייך לכתוב **"ראו מה עבירה עושה"**?

והתשובה לכך, שעם ישראל על ידי שמיעת קול ה' קיבלו יחד יראת שמים עצומה כללית שחלה על פני כלל עם ישראל כולו, שכולם לא יחטאו, אבל ברגע שחלק חטאו נפל המשא הכללי של היראת שמים העצומה שחלה על פני כולם, ולכן גם שבט לוי הפסידו את עדיים, וגם הם לא יכלו להסתכל בפני משה שבערו ביראת שמים, מחמת שחסר מהם מעלה זו בגלל הכלל.

והעניין שהמדרש מביא עניין זה כאן מה שנוגע לפרשת יתרו – מתן תורה, נראה שהמדרש רוצה לגלות לנו מאיפה קיבל משה את כוחו העצום, והוא באלף הקטנה, שמשה רבינו היה עניו מכל האדם, שלמרות שנבחר ע"י ה' כשלוחו וה' קרא לדבר עמו, בכל זאת נשאר בענוותו, לכן זכה משה ליראת שמים מופלגת בלי למות.

ואולי זה כוונת משה באומרו "ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך, כי אם ליראה" שהקב"ה דורש מאתנו להיות ענווים, כפי שהתבטא משה בענוותו **"ואנחנו מה"**, וכתוצאה מהענווה וההתבטלות לה', מגיעים ליראת ה' מושלמת, שמביאה לקיום כל המצוות כולם בנקל, ובפרשת הקרבנות עיקרו הוא התבטלות לה', כפי שכתבתי בפרשת צו בס"ד.

כתוב במדרש רבה שנתבונן בגדלות משה רבינו, שמשה לבדו שמע קול ה' בהר סיני ונשאר חי ועומד, ואילו עם ישראל בשומעם קול ה' מיד פרחו נשמתם, וטוען המדרש שבדרך כלל **משא שמתחלק להרבה אנשים קל יותר ממשא שכולו נופל על אדם אחד**, ובכל זאת משה הצליח לשמוע לבדו קול ה'!!

ולכאורה לא מובן הדמיון, שהרי לכאורה קול ה' אינו כמשא שמתחלק על הכלל, אלא כל אחד שמע בנפרד את קול ה' כפי כוחו, כפי שכתוב במדרש בפרשת יתרו?!

וייתכן, שקול ה' הגורם יראת ה', ככתוב **"בעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו"**, ואם כן בקול ה' הייתה מטרה שכל עם ישראל יקבלו יראת שמים שכל עם ישראל לא יחטאו, וזה אכן משא כבד **"יראת שמים שכל עם ישראל לא יחטאו"**,

ובכל זאת משה כבר במתן תורה בשמעו קול ה' קיבל בכוחו את משא היראת שמים של כלל עם ישראל, שהרי משה שקול כנגד כל עם ישראל – **רש"י שמות יח'**, ובכל זאת עמד ולא מת למרות עוצמת הקדושה והיראה העצומה.

ואולי זה כוונת הגמרא **ברכות** לג' שמשה רבינו אמר **"ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה אותי"**, ומקשה הגמרא וכי יראת שמים זה דבר שמה בכך? הרי קשה מאוד להגיע ליראת שמים? **ומתוצאת** הגמרא אכן כלפי משה זה דבר קל.

ולכאורה קשה, וכי משה לא ידע שקיים פער עצום בינו לבין עם ישראל, הרי משה רבינו נשא בכוחו את כל היראת שמים של כלל עם ישראל, ואילו כל עם ישראל יחד לא הצליחו לעמוד בחיים מכובד משא היראת שמים וכנ"ל?!

אלא היות ומשה נשא את כל היראת שמים של כלל עם ישראל יחד, לכן טוען משה שכל יהודי בנפרד יכול להצליח בקלות ביראת שמים הפרטית שלו מתוך כלל עם ישראל.

ועל פי הסבר זה, נראה עוד, שהרי עם ישראל שמעו קול ה', ואם כן איך בכל זאת חטאו בעגל, הרי יראתו היה על פניהם שלא יחטאו? אלא היות ומשה גם נשא בנפרד את כל היראת שמים

וטהר לבנו - עקב

כשיש ענווה בקלות מגיעים ליראת ה'

לא משקיעים רבע ממה שהוא הצדיק השקיע, בכל זאת עליו לחשוב שאם אחר במצבו שקיבל את אותם כלים לחיים דהיינו כישרונות ועקשנות ותכונת התמדה במטרה וכו' בסביבה ותנאי חיים כמו שלו ההוא היה מתאמץ הרבה יותר ממנו ומגיע להישגים גדולים יותר, ובמקום להתגאות עליו להצטער שמא עדיין חסר הוא במלאכת שמים.

ולענווה כזו הגיע משה רבינו, שהיה העניו מכל האדם, ואכן ראינו **במדרש רבה במדבר כא' יא'** על הפסוק **"ותקרבנה בנות צלפחד"**, צדקניות היו שלא נישאו אלא להגון להם, ולמה זמנן הקב"ה למשה בסוף ימיו, שלא יראה משה עצמו שפירש מן האשה 40 שנה, הודיעו הקב"ה באלו לומר הרי הנשים שלא נצטוו לא נישאו אלא להגון להם.

ולכאורה פלא עצום יש כאן, שהרי כל עדות הקב"ה על ענוותו של משה הייתה בעניין שפרש מן האשה, שעל זה מרים דברה לשון הרע נגדו, ולכן הצטרעה, ועל זה העיד הקב"ה שמשה עניו מכל האדם.

אלא כאן יש **דוגמה לענווה בדרגה גבוהה**, שמשה היחיד שפרש מאשה משך 40 שנה בשביל עבודת ה', ובכל זאת הקב"ה באהבתו את משה רבינו ואת ענוותו, בבחינת הבא להיטהר מסייעים לו, **עזר לו שלא יחזיק טובה לעצמו בכך**, שהרי ישנם בנות צדקניות שפרשו מלהתחתן משך 40 שנה, במטרה טובה – להתחתן עם צדיקים נוחלי הארץ, והקב"ה מבליט שהן עדיפות ממנו, כי הן פרשו למרות שלא נצטוו על כך – לפרוש ע"פ ה' כפי שמשה רבינו נצטווה.

והיות ומשה רבינו היה עניו מושלם גם בדרגה הגבוהה ביותר, זכה ליראת שמים בנקל, שהרי **"לענווים יתן חן"** – משלי ג' לד', ואדם שיש לו חן בידוע שהוא ירא שמים – סוכה מט'.

ולכן משה ברום דרגתו וענוותו, טען **"ועתה ישראל מה ה' אלוקיך דורש מעמך כי אם ליראה"**, שבקלות אפשר להגיע ליראת ה', וכדברי הגמ' ברכות לג' שלמשה **מילתא זוטרא** היא, שלמשה בגלל הענווה הוא קיבל את היראת שמים בקלות.

ולכן משה רבינו טען לעם ישראל שבקלות מקבלים יראת שמים, והיראה הכוונה ליראה עליונה של **יראת הרוממות**, כפי שהאריך המסילת ישרים, שאכן מתוך רוממות הקב"ה אדם רואה שפלות עצמו.

ואולי היות וכך נכתב בתורה שזה קל כביכול גם לעם ישראל, א"כ יתכן ואכן בקלות אפשר להגיע ליראת הרוממות, וממנה להתחזק ולקיים את כל

הנביא חבקוק פרק א טוען לה' מדוע נבוכדנצר הרשע יותר מעם ישראל מצליח, הרי זה מחליש את לימוד התורה והאמונה ביש דין ויש דיין?

ונפרק ב' הנביא דרש תשובה ואכן קיבל – ושם כתוב **"הנה עפלה לא ישרה נפשו בו וצדיק באמונתו יחיה"**, ומסביר **המצודת דוד** שבפסוק התשובה על נפילתו של נבוכדנצר, ואמר **כל המתחזק ומתגאה אין ישרות בנפשו אשר בו**, ואפילו הוא צדיק יהיה ומאמין בה' ומאמין שכל הכוח מאת ה' ובחפצו ולא יתלה הדבר בזכות עצמו וכח זרועו:

וייתכן שכוונת התשובה שנבוכדנצר היה אמור להיות צדיק בעל אמונה עצומה כי ראה ניסי ה' וכוחו הגדול שמתו כל צבא סנחריב ונותר הוא, וראה או שמע שירת המלאכים ובכל זאת הרשיע כי היה בו גאווה שהיא מביאה לדרך לא טובה, וממנה הרשיע ובגאוותו שחקים הגיע לכפירה וע"ז.

ונכלל זאת כמובח בפרק ג' רצה לרצות את ה' על תעוזת דבריו, שעל פי רש"י תעוזתו הייתה דרישה לתשובה מדוע מידת הדין פגעה בעם ישראל ולא נבוכדנצר שהצליח.

אבל בכוח טענה זו, דרש שה' למרות מידת הדין בגלות הארוכה ירחם על עם ישראל כפי שריחם על נבוכדנצר הרשע למרות רשעותו בהמשך חייו.

וכמו כן קיבל תשובה על מה שראה את כל זאת, כי עליו ללמד דורות של צדיקים להתרחק מגאווה (למרות מעלתם).

וכפי שמצאנו במשניות סוטה: רבי פנחס בן יאיר אומר, זריזות מביאה לידי נקיות, ונקיות מביאה לידי טהרה, וטהרה מביאה לידי פרישות, ופרישות מביאה לידי קדושה, וקדושה מביאה לידי ענוה, וענוה מביאה לידי יראת חטא, ויראת חטא מביאה לידי חסידות, וחסידות מביאה לידי רוח הקדש. ורוח הקדש מביאה לידי תחית המתים, ותחית המתים באה על ידי אליהו זכור לטוב, אמן.

ובמסילת ישרים מבאר שבכדי להגיע לנקיות וטהרה שהם מהשלבים הראשונים של דרכי ההתעלות, חייבים לברוח מהגאווה כי הגאווה מטעה ומסלקת את הניקיון והטהרה האמיתית, ומה שכתוב ענווה לקראת סוף המעלות לאחר הטהרה והפרישות והקדושה, מדובר על ענווה בדרגה גבוהה.

שגם בן עלייה שמסר נפשו זמנו וכל כוחו לעבודת ה' בשלימות, בכל זאת לא ירגיש טובה לעצמו, כמאמר המשנה אם למדת תורה הרבה אל תחזיק תורה לעצמך כי לכך נולדת, וגם אם שאר האנשים

וטהר לבנו - עקב

חזק כל תפילת שמונה עשרה, ובכוונה על עוצמת הקב"ה אפשר להתחזק מאוד מאוד.

והוסיף הגאון הדיין רבי שמואל דוד הכהן גרוס שליט"א רבה של חסידי גור באשדוד, בשם הבעל שם טוב שמי שדבוק במשה רבינו שניצוץ ממנו בכל דור כמובא בספרים, זוכה לקבל בקלות יראת שמים אמן ואמן.

והיה עקב תשמעו - ואהבך וברכך והרבך

וגם בברכת גד בראשית מט' "גד גדוד יגודנו והוא יגד עקב", וכתב רש"י "והוא יגוד עקב" - שכל גדודיו ישובו על עקבם לנחלתם שלקחו בעבר הירדן ולא יפקד מהם איש: דהיינו שיהיו כולם צדיקים מושלמים בתכלית השלימות שלכן לא נפקד מהם איש, שהרי במלחמה מחזירים כל מי שיש בידו עוון קל אפילו איסור דרבנן שדיבר בין הנחת תפילין של יד לשל ראש לדעת רבי יוסי הגלילי בסוטה מד'.

ופעם נוספת כתוב "עקב" בעוון המרגלים "ועבדי כלב עקב הייתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי והביאתו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורשנה", ואכן המרגלים היו גדולים בתורה ואנשים גדולים מאוד במעלות, אבל הם נפלו בעבירה חמורה, אבל כלב הצליח להתגבר ולא ליפול ביראת שמים טהורה, כי הקפיד על "עקב", שהקפדה על "עקב" על קלה כבחמורה באופן מושלם בשמחה ובאהבה ובהכנעה מושלמת, כך הצליח להישאר נאמן לה' כי "רוח אחרת הייתה בו".

וגם בפרשתנו מי שמקפיד על "עקב" על קלה כבחמורה כראוי אזי הוא עולה ומתעלה במעלות התורה והדבקות בה' וזוכה לכל הברכות, אבל מי שאינו מקפיד על "עקב" זה גורם לנפילה רוחנית אצלו ואצל הדורות שאחריו, ומגיע לקלקול עצום,

וכפי שביארתי את הפסוקים בפרק נח' "ובאו עליך כל הקללות האלה ורדפוך והשיגוך עד השמדך, כי לא שמעת בקול ה' אלקיך לשמר מצותיו וחקתיו אשר צוה: והיו בך לאות ולמופת ובזרעך עד עולם: תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב", שבגלל שלא עבדו את ה' בשמחה ובאהבה, זה גורם להידרדרות שבסוף לא יקיימו את כל התורה והמצוות.

ואכן צדיק שמקפיד על "עקב", לא רק שאינו מת מנשיכת ערוד/נחש בעקבו, אלא אדרבא הנחש מת כשנושך עקב של צדיק מושלם כמו המעשה ברבי חנינא בן דוסא, כי העקב מסמל סוף האדם, ואדם שהוא שלם לגמרי כביכול מראשו עד לעקבו, ואין בו מצוות חלשות שאדם דש בעקבו, ממילא אין כוח לנחש לנשכו כי אין לצדיק עקב, והארס שהוציא הנחש יחול על הנחש עצמו שהנחש מת בו.

ואולי השם "יעקב" שבא כי אחז בעקב אחיו עשיו, זה קשור לרעיון זה, שהמלחמה על היצר הרע הוא בכוח "עקב", להקפיד על קלה כבחמורה, להיות נכנע לה' בשלימות מתוך אהבה ושמחה.

ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש

שילחצו עליו, ואכן זה מתאים לסיוס "דבש", שהרי דבש הכוונה לתמרים, ועל דבש התמרים נכתב ארץ זבת חלב ודבש, שזב בלי שילחצו עליהם מרוב שפע ברכה.

ואולי נכתבו 7 המינים בלשון יחיד, כי השפע הוא לכל יהודי ויהודי באופן אישי כביכול.

המצוות ולא רק מתוך יראת העונש, שהיא לא תמיד משפיעה ולעיתים קשה היא, כפי שאומרים שאת התיאורים על העונש בגיהנום כתוב בספק ראשית חוכמה, ואילו התאוות נוצצות במוחשי מול העיניים...

אבל יראת הרוממות היא יראה מגדלות הבורא העצום והנשגב, הכל יכול, ואכן את זה מחדדים

מצד אחד כתוב בפרשה "עקב תשמעון וברכך" ומצד שני בהמשך הפרשה ח' כ' כתוב "כן תאבדון עקב לא תשמעון בקול ה' אלקיכם", ואכן אין הרבה פעמים שכתוב בתורה "עקב", רק 7 פעמים בכל התורה, ומתוכם 2 בפרשתנו.

והפעם הראשונה שכתוב עקב זה בפרשת בראשית על היחסים בין האדם לנחש, "הוא ישובך ראש ואתה תשופנו עקב", וכתב רש"י שם ואתה (הנחש) תשופנו עקב - לא יהא לך קומה, ותשכנו (את האדם) בעקבו ואף משם תמיתנו.

ומספרת הגמ' מעשה במקום אחד שהיה ערוד (נחש ארסי) והיה מזיק את הבריות. באו והודיעו לו לרבי חנינא בן דוסא. אמר להם: הראו לי את חורו. הראוהו את חורו. נתן עקבו על פי החור, יצא ונשכו ומת אותו ערוד.

נטלו על כתפו והביאו לבית המדרש. אמר להם: ראו בני אין ערוד ממית אלא החטא ממית. באותה שעה אמרו: אוי לו לאדם שפגע בו ערוד ואוי לו לערוד שפגע בו רבי חנינא בן דוסא ברכות לג'.

ויתכן שכל ה"עקב" הכתוב בתורה אכן קשור לדברי רש"י בתחילת הפרשה, שהסביר את המילה "עקב - תשמעון", "אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון".

ואכן התעלות העצומה של האדם המחפש שלימות היא להקפיד על קלה כבחמורה, ואין אצלו הרגל וזלזול בשום מצווה, אלא כל מצווה הוא מקיים בהתלהבות כי זוכר מי ציווה על כך - מלך מלכי המלכים הגדול הגיבור והנורא, ומקיימם כאילו היום נצטוו.

ואכן כך נהג אברהם אבינו וכך חנך את הדורות הבאים אחריו, ולכן כתוב עליו לאחר ניסיון עקידת יצחק "והתברכו בזרעך כל גויי הארץ עקב אשר שמעת בקול ה'", ויתכן שבכוח זה/בכוח ההקפדה על "עקב" שהקפיד על כל מצווה בשלימות באהבה ובזריזות, בכוח זה אברהם אבינו עמד בניסיון הקשה מכולם - ניסיון העקידה, כי הרגיל עצמו להיות נכנע לגמרי לבורא עולם בכל עניין ובכל צווי.

וזכות זה הזכיר ה' ליצחק כשברך אותו "עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרותי מצותי חקותי ותורתיי", כי יצחק גדל לצדיק גדול בזכות שראה את הקפדת אביו אברהם בקיום כל המצוות בשלימות ובשמחה ובכניעה מושלמת לבורא עולם, כך המשך יצחק דרך אביו הצדיק ולכן זכה לברכות שנתברך אברהם לדורות אחריו.

תלמידי היקר אברהם לויני"ו שאל מדוע נכתב 2 תיאורים ב"זית שמן", ואם בגלל התוצאה של השמן למה בגפן לא כתוב גפן יין? וגם כתוב זית בצירי ולא בפתח?

ונראה לתרץ את שאלותיו המיוחדות, שזית שמן הכוונה כדברי רש"י בפרק כו' ב' זית שהשמן צרור בתוכו שיוצא בלי